

آزمون ۳ از ۱۴

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می شود.
امام خمینی (ره)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی سنجش دوازدهم – مرحله اول (۱۴۰۳/۰۷/۲۷)

علوم انسانی (دوازدهم)

کارنامه آزمون، عصر روز برگزاری آن از طریق سایت اینترنتی زیر قابل مشاهده می باشد:

www.sanjeshserv.ir

مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان ها و مراکز آموزشی

به منظور فراهم نمودن زمینه ارتباط مستقیم مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان ها و مراکز آموزشی همکار در امر آزمون های آزمایشی سنجش و بهره مندی از نظرات ارزشمند شما عزیزان در خصوص این آزمون ها ، آدرس پست الکترونیکی test@sanjeshserv.com معرفی می گردد. از شما عزیزان دعوت می شود، دیدگاه های ارزشمند خود را از طریق آدرس فوق با مدیر تولیدات علمی و آموزشی این مجموعه در میان بگذارید.

@sanjesheducationgroup

@sanjeshserv

کانال های ارتباطی:

ریاضی و آمار

۱. گزینه ۴ درست است.

تعداد کتاب‌های علمی: X تعداد کتاب‌های تاریخی: $\frac{X}{2}$ تعداد کتاب‌های داستانی: $\frac{5X}{4}$

طبق اصل جمع داریم:

$$X + \frac{X}{2} + \frac{5X}{4} = 66 \xrightarrow{\times 4} 4X + 2X + 5X = 264 \Rightarrow 11X = 264 \Rightarrow X = 24$$

در کتابخانه ۲۴ کتاب علمی، ۱۲ کتاب تاریخی و ۳۰ کتاب داستانی وجود دارد.
برای انتخاب یک کتاب علمی و یک کتاب داستانی، طبق اصل ضرب داریم:

$$24 \times 30 = 720$$

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۱ - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۲. گزینه ۲ درست است.

$$7X - X^2 - 3 = X \Rightarrow X^2 - 6X + 3 = 0$$

$$\Delta = (-6)^2 - 4(1)(3) = 36 - 12 = 24$$

$$X = \frac{-(-6) \pm \sqrt{24}}{2(1)} = \frac{6 \pm 2\sqrt{6}}{2} = \frac{2(3 \pm \sqrt{6})}{2} = 3 \pm \sqrt{6}$$

ریشه بزرگ‌تر معادله $X = 3 + \sqrt{6}$ است.

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۱ - درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۳. گزینه ۱ درست است.

$$C(4, 2) = \frac{4!}{2! \times 2!} = 6$$

الف) انتخاب ۲ سؤال از بین ۴ سؤال تشریحی:

$$4^3 = 64$$

$$6 \times 64 = 384$$

ب) انتخاب گزینه در ۳ سؤال چهارگزینه‌ای:

تعداد کل حالت‌های ممکن:

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۱ - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۴. گزینه ۳ درست است.

حالت اول: رقم یکان ۰ باشد:

$$6 \times 5 \times 4 \times 1 = 120$$

حالت دوم: رقم یکان ۵ باشد:

$$5 \times 5 \times 4 \times 1 = 100$$

تعداد کل:

$$120 + 100 = 220$$

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۱ - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۵. گزینه ۳ درست است.

تعداد دانش‌آموزان پایه دوازدهم را X نفر در نظر می‌گیریم. یک نفر از X نفر به‌عنوان کاپیتان انتخاب شده؛ بنابراین باید ۲ نفر دیگر از $(X - 1)$ نفر باقی‌مانده و ۳ نفر از ۵ دانش‌آموز یازدهم انتخاب شوند

$$\binom{X-1}{2} \binom{5}{3} = 150 \Rightarrow \frac{(X-1)(X-2)}{2} \times 10 = 150 \Rightarrow (X-1)(X-2) = 30 \Rightarrow X = 7$$

چون X (تعداد) عددی طبیعی است، جواب معادله را از روش حدس زدن به دست آوردیم. اکنون می‌خواهیم از ۵ دانش‌آموز یازدهم و ۷ دانش‌آموز دوازدهم (در کل ۱۲ نفر) سه نفر را با ترتیب انتخاب کنیم. از رابطه تبدیل استفاده می‌کنیم.

$$P(12, 3) = 12 \times 11 \times 10 = 1320$$

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۱ - درس ۱؛ سطح دشواری: دشوار)

۶. گزینه ۱ درست است.

$$(2 \times 1) + (3 \times 4) + (1 \times 2 \times 4) = 2 + 12 + 8 = 22$$

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۱ - درس ۱؛ سطح دشواری: آسان)

۷. گزینه ۲ درست است.

تعداد انتخاب‌های ۳ تایی از ۷ نقطه برابر است با:

$$C(7, 3) = \frac{7!}{3! \times 4!} = 35$$

اگر ۳ نقطه انتخابی روی خط راست باشند مثلث ایجاد نمی‌شود؛ که تعداد آن‌ها را محاسبه می‌کنیم:

$$C(3, 3) + C(4, 3) = 1 + 4 = 5$$

$$\text{تعداد مثلث‌ها} = 35 - 5 = 30$$

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۱ - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۸. گزینه ۳ درست است.

روابط تبدیل و ترکیب به صورت مقابل هستند:

$$P(n, r) = \frac{n!}{(n-r)!} \quad C(n, r) = \frac{n!}{r! \times (n-r)!}$$

بنابراین داریم:

$$\frac{P(n-1, 2)}{C(n+1, 4)} = \frac{4}{5} \Rightarrow \Delta P(n-1, 2) = 4C(n+1, 4) \Rightarrow$$

$$5 \times \frac{(n-1)!}{(n-3)!} = 4 \times \frac{(n+1)!}{4!(n-3)!} \Rightarrow \Delta(n-1)! = 4 \times \frac{(n+1) \times n \times (n-1)!}{4 \times 3 \times 2 \times 1}$$

$$\Rightarrow 5 = \frac{(n+1) \times n}{3 \times 2 \times 1} \Rightarrow \underbrace{(n+1) \times n}_{\text{ضرب دو عدد متوالی}} = 30 \Rightarrow n = 5$$

$$P(n, n-1) = n! \xrightarrow{n=5} P(5, 4) = 5! = 120$$

$$C(n, 1) = n \xrightarrow{n=5} C(5, 1) = 5$$

$$P(n, n-1) \times C(n, 1) = 120 \times 5 = 600$$

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۱ - درس ۱؛ سطح دشواری: دشوار)

۹. گزینه ۴ درست است.

$$\text{حداقل درآمد فروش مغازه‌ها} = 6 \times 7 \times 8 \times 4 = 1344$$

$$\text{حداکثر درآمد فروش مغازه‌ها} = 6 \times 9 \times 10 \times 4 = 2160$$

$$\text{میلیارد تومان} = 2160 - 1344 = 816$$

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۱ - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۰. گزینه ۱ درست است.

مجموع ریشه‌های معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ از رابطه $-\frac{b}{a}$ به دست می‌آید؛ بنابراین:

$$x_1 + x_2 = -\frac{b}{a} \Rightarrow m + n = -\frac{-2m}{1} \Rightarrow$$

$$m + n = 2m \Rightarrow n = 2m - m \Rightarrow n = m$$

چون ریشه‌ها باهم برابرند معادله اصلی دارای ریشه مضاعف و مقدار Δ آن همواره صفر است.

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۱ - درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱. گزینه ۳ درست است.

با فرض $x^2 - 2x = A$ داریم:

$$A^2 - A - 2 = 0 \Rightarrow (A - 2)(A + 1) = 0 \Rightarrow \begin{cases} A = 2 \\ A = -1 \end{cases}$$

الف) $x^2 - 2x = A \xrightarrow{A=-1} x^2 - 2x = -1 \Rightarrow x^2 - 2x + 1 = 0 \Rightarrow (x - 1)^2 = 0 \Rightarrow x = 1$

ب) $x^2 - 2x = A \xrightarrow{A=2} x^2 - 2x = 2 \Rightarrow x^2 - 2x - 2 = 0 \Rightarrow \Delta = 12$

مقدار دلتای معادله $x^2 - 2x - 2 = 0$ مثبت می‌باشد پس ۲ ریشه متمایز مخالف $x = 1$ خواهد داشت؛ بنابراین معادله اصلی دارای ۳ ریشه حقیقی متمایز است.

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۱ - درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲. گزینه ۲ درست است.

ریشه $x = a$ را در معادله جایگزین می‌کنیم:

$$3x^2 + ax - 2 = 0 \xrightarrow{x=a} 3a^2 + a^2 - 2 = 0 \Rightarrow 4a^2 = 2 \Rightarrow a^2 = \frac{1}{2}$$

$$\Rightarrow a = \pm \frac{1}{\sqrt{2}} \Rightarrow \text{ریشه مثبت } a = \frac{1}{\sqrt{2}}$$

اگر $a = \frac{1}{\sqrt{2}}$ را در معادله درجه دوم قرار دهیم خواهیم داشت:

$$3x^2 + \frac{1}{\sqrt{2}}x - 2 = 0$$

معادله را به روش کلی Δ حل می‌کنیم:

$$\Delta = b^2 - 4ac = \left(\frac{1}{\sqrt{2}}\right)^2 - 4(3)(-2) = \frac{1}{2} + 24 = \frac{49}{2}$$

$$x = \frac{-b \pm \sqrt{\Delta}}{2a} \Rightarrow x = \frac{-\frac{1}{\sqrt{2}} \pm \frac{7}{\sqrt{2}}}{2(3)}$$

چون $a = 3$ و $c = -2$ هم علامت نیستند، ریشه دیگر این معادله منفی است.

$$x = \frac{-\frac{1}{\sqrt{2}} - \frac{7}{\sqrt{2}}}{6} = \frac{-\frac{8}{\sqrt{2}}}{6} = -\frac{4}{3\sqrt{2}}$$

گویا می‌کنیم:

$$-\frac{4}{3\sqrt{2}} \times \frac{\sqrt{2}}{\sqrt{2}} = -\frac{4\sqrt{2}}{6} = -\frac{2\sqrt{2}}{3}$$

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۱ - درس ۲؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۳. گزینه ۳ درست است.

معادله اول را بر حسب توان‌های نزولی x مرتب می‌کنیم.

$$(a + 1)x^2 + 2ax - 6 = 0$$

در معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ مجموع ریشه‌ها از رابطه $-\frac{b}{a}$ و ضرب ریشه از رابطه $\frac{c}{a}$ به دست می‌آید.

$$\text{مجموع ریشه‌ها} = \frac{-2a}{a+1} \quad \text{ضرب ریشه‌ها} = \frac{-6}{a+1}$$

$$+2 \text{ (مجموع ریشه‌ها)} = 3 = \text{ضرب ریشه‌ها}$$

$$\frac{-6}{a+1} = 3\left(\frac{-2a}{a+1}\right) + 2 \xrightarrow{a \neq -1} -6 = -6a + 2(a+1) \Rightarrow a = 2$$

$a = 2$ را در معادله دوم جایگذاری نموده و ریشه‌های آن را به دست می‌آوریم.

$$x^2 + 2\sqrt{3}x + 2 = 0 \Rightarrow \Delta = (2\sqrt{3})^2 - 4(1)(2) = 12 - 8 = 4$$

$$x = \frac{-2\sqrt{3} \pm \sqrt{4}}{2} = \frac{-2\sqrt{3} \pm 2}{2} = \frac{2(-\sqrt{3} \pm 1)}{2} = -\sqrt{3} \pm 1$$

$$\begin{cases} x = -\sqrt{3} + 1 \\ x = -\sqrt{3} - 1 = -(\sqrt{3} + 1) \end{cases}$$

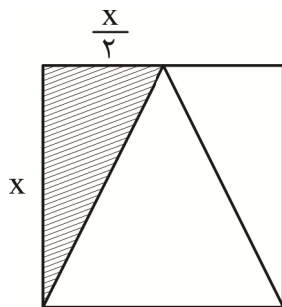
ریشه کوچک‌تر معادله برابر با $x = -(\sqrt{3} + 1)$ است.

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۱ - درس ۲؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۴. گزینه ۳ درست است.

ضلع مربع را در x در نظر می‌گیریم و مساحت مربع و مثلث را بر حسب x می‌نویسیم.

مساحت مربع:

$$S_1 = x^2$$

مساحت مثلث:

$$S_2 = \frac{x \times \frac{x}{2}}{2} = \frac{x^2}{4}$$

معادله را تشکیل داده و x را به دست می‌آوریم:

$$x^2 = \frac{x^2}{4} + \frac{27}{2} \xrightarrow{\times 4} 4x^2 = x^2 + 54 \Rightarrow 3x^2 = 54 \Rightarrow$$

$$x^2 = 18 \Rightarrow x = \pm\sqrt{18} = \pm 3\sqrt{2}$$

اندازه ضلع نمی‌تواند منفی باشد، پس $x = 3\sqrt{2}$ قابل قبول است. حالا قطر مربع را به دست می‌آوریم.

$$\text{قطر مربع} = \sqrt{2} \times \text{ضلع مربع} = \sqrt{2} \times 3\sqrt{2} = 6$$

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۱ - درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۵. گزینه ۱ درست است.

حروف «پ» و «ت» در هر جای کلمه قرار بگیرند، نقطه‌دار هستند. اما حرف «ی» اگر در انتهای کلمه قرار گیرد، نقطه‌دار محسوب نمی‌شود. بنابراین یکی از حروف «پ» یا «ت» باید در انتهای کلمه قرار گیرند. یکی از این دو حرف که باقی می‌ماند، به همراه حرف «ی» می‌توانند در ابتدای کلمه قرار استفاده شوند.

$$2 \times 5 \times 4 \times 2 = 80$$

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۱ - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

اقتصاد

۱۶. گزینه ۳ درست است.

ابتدا باید میزان سرمایه‌گذاری خانم غلامی را محاسبه کنیم:

$$1,200,000,000 \times \frac{1}{3} = 400,000,000 \text{ تومان}$$

حالا باید قیمت هر برگ سهام را محاسبه کنیم:

$$400,000,000 \div 100 = 4,000,000 \text{ مبلغ هر برگ سهام تومان}$$

تعداد سهام خریداری شده

وقتی نصف سهامها ۱۰۰ برگ است، یعنی کل سهامها ۲۰۰ برگ سهم می‌باشد. پس سرمایه کل شرکت برابر است با:

$$200 \times 4,000,000 = 800,000,000 \text{ تومان}$$

(اقتصاد - درس ۲، ص ۱۶؛ سطح دشواری: آسان)

۱۷. گزینه ۳ درست است.

کارآفرینان با کار و تلاش خود از کسب و کارها مراقبت می‌کنند که البته این کار چندان آسان نیست، چرا که، بسیاری از کسب و کارهای نوپا عمر کوتاهی دارند؛ به‌طوری که تنها نیمی از آنها می‌توانند از شش سالگی عبور کنند و به کارشان ادامه بدهند.

(اقتصاد - درس ۱، ص ۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۸. گزینه ۴ درست است.

الف) برای محاسبه درصد، باید از فرمول زیر استفاده کرد:

$$\frac{\text{میزان سهام سرمایه‌گذار}}{\text{کل سهام اولیه بنگاه}} \times 100 \Rightarrow \frac{2,100}{25,000} \times 100 = 8.4 \text{ درصد}$$

ب) تعداد کل سهام شرکت ۲۵ هزار سهم است. فردی که می‌خواهد مالک $\frac{1}{4}$ باشد، باید این تعداد سهم را خریداری کند:

$$25,000 \times \frac{1}{4} = 6,250 \text{ سهم}$$

(اقتصاد - درس ۲، ص ۱۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۹. گزینه ۱ درست است.

ویژگی تیزبینی، یعنی کارآفرینان بینشی برای دیدن فرصت‌های کسب و کار دارند که دیگران از مشاهده آن ناتوان‌اند و ذهنشان خطور نمی‌کند.

(اقتصاد - درس ۱، ص ۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۲۰. گزینه ۳ درست است.

- آقای رضائزاد یک وکیل است که ۳ روز در هفته در یک شرکت حقوقی فعالیت دارد و مابقی روزها در یک مؤسسه خیریه مشکلات حقوقی افراد را حل می‌کند. ← شخصی

- خانم ملاحسین در ابتدا یک آرایشگاه تأسیس کرد و پس از کسب موفقیت و ثبت قانونی برند خود و ارائه اساسنامه بسیار یک شعبه آن را به خواهر خود واگذار کرد و خود در حال حاضر به دنبال واردات محصولات آرایشی است و وام‌های بانکی خاصی نیز دریافت کرده است. ← شرکت

- مرتضی به همراه دوستان خود یک گروه آموزشی راه‌اندازی کرده‌اند که در آن جداگانه به آموزش کنکور می‌پردازند و شهریه دریافت می‌کنند. از آنجایی که مرتضی و دوستانش تحت حمایت کمیته امداد امام خمینی بوده‌اند، کلاس‌ها را در این مؤسسه خیریه و تحت نظر آن‌ها تشکیل می‌دهند. ← شخصی

- شغل خانوادگی آقای مرزبان نانوايي است. او توانست نظر عمو و عموزاده‌های خود را جلب نماید تا با همدیگر بتوانند فعالیت‌های مشترک انجام داده و با خرید مشترک و عمده آرد و راه‌اندازی فروش اینترنتی نان، به کسب‌وکار هم کمک کنند. ← تعاونی

(اقتصاد - فصل ۱ - درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۲۱. گزینه ۲ درست است.

شرکت‌ها دارای «هویت قانونی» هستند؛ به این معنی که قانون با یک شرکت، مشابه با یک فرد و یا انسان رفتار می‌کند. این بدان معناست یک شرکت می‌تواند مانند انسان‌ها دارایی داشته باشد، با دیگر شرکت‌ها یا افراد وارد قرارداد شود و حتی علیه آن‌ها شکایت کند و مورد شکایت واقع شود.

* نکته: شخصیت و هویت قانونی شرکت، مجزا از تأسیس‌کنندگان آن است. ملک به نام شرکت است و از مالکیت آقای عبدلی خارج شده است.

(اقتصاد - درس ۲، ص ۱۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۲۲. گزینه ۴ درست است.

(الف) هدف تعاونی‌ها ← تأمین نیازمندی‌های اعضا و کمک به بهبود وضعیت اقتصادی آن‌ها

(ب) نحوه اداره تعاونی‌ها ← هر نفر یک رأی بدون توجه به میزان سرمایه

نحوه اداره شرکت‌ها ← هر فرد به اندازه مقدار سهام خود، حق رأی دارد.

(پ) معایب کسب‌وکار شخصی ← مسئولیت نامحدود در مقابل بدهی و دعاوی

(اقتصاد - درس ۲، ص ۱۴ تا ۱۹؛ سطح دشواری: متوسط)

۲۳. گزینه ۱ درست است.

بررسی موارد نادرست:

(الف) مهم‌ترین نوع شرکت‌ها، شرکت سهامی است.

(پ) مالکیت نسبی سهام‌داران به اندازه سهام‌شان است و این موضوع نیازی به تأیید یا رد اعضای هیئت مدیره ندارد.

(اقتصاد - درس ۲، ص ۱۴ تا ۱۹؛ سطح دشواری: متوسط)

۲۴. گزینه ۳ درست است.

«یادگیرنده بودن» کارآفرینان به این معنا است که ایشان از کارشناسان، همکاران و مشتریان می‌آموزند.

(اقتصاد - درس ۱، ص ۶؛ سطح دشواری: آسان)

۲۵. گزینه ۲ درست است.

- پرهیز از استخدام نیروی کار غیرلازم (گزینه ۱)
 - صرفه‌جویی در مصرف مواد اولیه و انرژی‌ها (گزینه ۳)
 - جلوگیری از ریخت و پاش (گزینه ۴)

کاهش هزینه‌ها

راه‌های دوری از وضعیت زیان

افزایش درآمد ← فراهم کردن بازار خوب برای محصول و فروش آن با قیمت مناسب (گزینه ۲)

(اقتصاد - درس ۱، ص ۹؛ سطح دشواری: متوسط)

۲۶. گزینه ۴ درست است.

بررسی مورد نادرست:

- مورد اول: کارآفرین باید توانایی مالی لازم برای راه‌اندازی کسب و کارش را داشته باشد.

(اقتصاد - درس ۱ و ۲ ص ۵ و ۱۴ و ۱۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۲۷. گزینه ۱ درست است.

پرداخت رشوه برای راه‌اندازی کسب و کار، از مصادیق اقدامات غیرقانونی و غیرشرعی است. که پیامدهای زیر را به دنبال دارد:

- با فعالیت‌های غیرقانونی و غیرشرعی به هم‌نوعانشان ظلم می‌کنند.

- از مزایای کسب درآمد حلال، محروم می‌مانند (برکت از زندگیشان دور می‌شود).

- اقتصاد خود و جامعه را در سراسیمی سقوط قرار می‌دهند.

آقای کریمی به تنهایی کسب و کار خود را راه انداخته و به‌صورت انفرادی آن را مدیریت می‌کند تا در تصمیم‌گیری‌ها آزادی

عمل بیشتری داشته باشد؛ پس، کسب‌وکار او از نوع «شخصی» است.

(تاریخ (۳) - درس ۱ و ۲، ص ۹ و ۱۴ و ۱۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۲۸. گزینه ۴ درست است.

۳ برابر هزینه = درآمد و هزینه - درآمد = سود

۵۰,۰۰۰ = هزینه ۳ - هزینه ۲ $\Rightarrow$ ۵۰,۰۰۰ = هزینه ۳ - هزینه ۲

$\Rightarrow$ هزینه = $\frac{۵۰,۰۰۰}{۲} = ۲۵,۰۰۰$ تومان

تومان ۸,۰۰۰ = $(۱۰,۰۰۰ + ۱۷,۰۰۰) - ۲۵,۰۰۰$ = دستمزدها (الف)

تومان ۲۵,۰۰۰ = کل هزینه‌های تولید (ب)

ریال ۷۵۰,۰۰۰ = تومان ۷۵,۰۰۰ = $۳ \times ۲۵,۰۰۰$ = درآمد (پ)

(اقتصاد - درس ۱، ص ۸؛ سطح دشواری: دشوار)

۲۹. گزینه ۲ درست است.

ریال ۳,۶۰۰,۰۰۰,۰۰۰ = $\left\{ \begin{array}{l} \text{ریال } ۳۶۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۲ = ۳,۶۰۰,۰۰۰,۰۰۰ \rightarrow \text{اجاره} \\ \text{ریال } ۷۲۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۲ = ۱,۴۴۰,۰۰۰,۰۰۰ \rightarrow \text{خرید ماشین آلات} \\ \text{ریال } ۱,۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۲ = ۳,۶۰۰,۰۰۰,۰۰۰ \rightarrow \text{حقوق و دستمزد} \\ \text{ریال } ۷۲۰,۰۰۰,۰۰۰ \times \frac{۴۰}{۱۰۰} = ۲۸۸,۰۰۰,۰۰۰ \rightarrow \text{خرید ماده اولیه} \end{array} \right.$

* نکته: پرداخت شهریه مدرسه فرزند مدیر کارخانه، جزو هزینه‌های بنگاه محسوب نمی‌شود.

ریال ۵,۰۴۰,۰۰۰,۰۰۰ = $۷ \times ۷۲۰,۰۰۰,۰۰۰$ = درآمد سالانه

ریال ۱,۴۴۰,۰۰۰,۰۰۰ = $۵,۰۴۰,۰۰۰,۰۰۰ - ۳,۶۰۰,۰۰۰,۰۰۰$ = سود سالانه

(اقتصاد - درس ۱، ص ۸؛ سطح دشواری: دشوار)

۳۰. گزینه ۲ درست است.

بررسی موارد نادرست:

(پ) داشتن منافع مالیاتی از مزایای کسب و کارهای شخصی است.

(ت) مؤسسات غیرانتفاعی، با هدف غیر سودآور و غیر تجاری تشکیل شوند.

(اقتصاد - درس ۱ و ۲، ص ۵ و ۶ و ۱۵ و ۱۹؛ سطح دشواری: آسان)

علوم و فنون ادبی

۳۱. گزینه ۳ درست است.

بررسی گزینه‌های نادرست:

(۱) مشتاق اصفهانی در زمان نادرشاه و کریم‌خان زند با همراهی چند تن دیگر از ادیبان، انجمن ادبی اصفهان را اداره می‌کرد.

(۲) انجمن ادبی خاقان به ریاست فتحعلی‌شاه در تهران تشکیل شد.

(۴) تأثیر جنگ‌های نافرجام ایران و روس، از عوامل بیداری جامعه است و از عوامل ایجاد نهضت بازگشت ادبی نیست.

(علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۳۲. گزینه ۲ درست است.

شکل درست عبارت‌های نادرست:

(۱) برای بیان دیدگاه‌های خود، زبان ادبی را برمی‌گزیدند.

(۲) شعر از نظر آنان بیان هنرمندانه واقعیات و وسیله‌ای برای بهبود زندگی بود.

«در دوره بیداری شاعران و نویسندگان مظاهر استبداد و استعمار را نقد می‌کردند و برای بیان دیدگاه خود، زبان ادبی را

برمی‌گزیدند. شعر از نظر آنان بیان هنرمندانه واقعیات و وسیله‌ای برای بهبود زندگی بود. در عصر بیداری، عمده فعالیت‌های

سیاسی و مطبوعاتی در تهران بود و بعد از تهران، تبریز از بازار سیاسی و مطبوعاتی پررونقی برخوردار بود.»

(علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۱؛ سطح دشواری: دشوار)

۳۳. گزینه ۴ درست است.

بیت گزینه (۴) سروده «صبای کاشانی» است؛ اما توضیحات ذکر شده برای آن، مربوط به «نشاط اصفهانی» است. بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) بیت و توضیحات آن مربوط به «ادیب‌الممالک فراهانی» است.

(۲) بیت و توضیحات آن مربوط به «ایرج میرزا» است.

(۳) بیت و توضیحات آن مربوط به «عارف قزوینی» است.

(علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۳۴. گزینه ۱ درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) در دوره ناصرالدین‌شاه، با رفت و آمد ایرانیان به اروپا، نوع ادبی نمایشنامه‌نویسی هم رواج یافت.

(۳) در دوره مشروطه، به دلیل اشتغال اهل قلم به روزنامه‌نویسی و موضوعات دیگر، تحقیقات ادبی و تاریخی جاذبه‌ای نداشت.

(۴) مجله «بهار» در سال‌های مشروطه به وسیله میرزا یوسف خان اعتصامی آشتیانی منتشر می‌شد.

(علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۱؛ سطح دشواری: دشوار)

۳۵. گزینه ۲ درست است.

- تاریخ بیداری ایرانیان اثر «ناظم‌الاسلام کرمانی» است.

- منشآت اثر «قائم‌مقام فراهانی» است.

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۱ / علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۳۶. گزینه ۴ درست است.

در گزینه‌های (۱)، (۲) و (۳) به ترتیب، واژه‌های «طایر» (به معنی پرنده)، «مخدوم» و «برید» (به معنای پیک و قاصد) در بخشی از متن برگرفته شده از «منشآت» قائم‌مقام در کتاب درسی آمده است.

توجه: در سال‌های اخیر در کنکور سراسری از دانش‌آموزان خواسته شده است که واژه‌های متن «کلیله و دمنه» و یا حکایت روباه از «الهی‌نامه عطار» را در ابیات بیابند. این تست نیز بر مبنای آن سؤالات و همین نگرش مطرح شده است.

(علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۳۷. گزینه ۲ درست است.

در این بیت، ضمیر «ت» مضاف‌الیه «گوش» است، اما این موضوع مربوط به قلمرو زبانی است نه ادبی.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) کرمان در مصراع اول به معنی «شهر کرمان» و در مصراع دوم به معنی «کرم‌ها» است. بین دو واژه جناس تام برقرار است و بررسی این موضوع، در حوزه قلمرو ادبی است.

(۳) هر بیت قافیۀ جداگانه دارد و قالب شعر مثنوی است. این موضوع در قلمرو ادبی بررسی می‌شود.

(۴) از نظر قلمرو زبانی، در عبارت «به سر بر» دو حرف اضافه برای یک متمم آمده است.

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۳۸. گزینه ۱ درست است.

عبارت‌های «الف»، «ب» و «پ» به ترتیب، از متن‌های «قابوس‌نامه»، «لطایف‌الطوایف» و «گلستان» انتخاب شده است.

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۱؛ سطح دشواری: دشوار)

۳۹. گزینه ۲ درست است.

در این بیت، فقط دو «تشبیه گسترده» به کار رفته است؛ به این ترتیب:

(۱) زلف دلبر من چو وعده او پرچین است. (مشبه: زلف / مشبه‌به: وعده او / ادات تشبیه: چو / وجه‌شبه: پرچین بودن)

(۲) زلف دلبر من چو پشت من پرشکن است. (مشبه: زلف / مشبه‌به: پشت من / ادات تشبیه: چو / وجه‌شبه: پرشکن (خمیده) بودن)

بررسی سایر گزینه‌ها:

در سایر ابیات، هم «تشبیه گسترده» و هم «تشبیه بلیغ» (اضافی یا اسنادی) دیده می‌شود؛ بدین صورت:

- (۱) تشبیه گسترده: (۱) ابر سیاه چون حبشی دایه (دایه حبشی) شده است. (۲) باران چو شیر [است].
تشبیه بلیغ اسنادی: لاله‌ستان، کودکی به شیر (کودک شیرخوار) [است].
(۳) تشبیه گسترده: طبع چون آب
تشبیه بلیغ اضافی: مشرب قسمت (قسمت و بهره ازلی به مشرب تشبیه شده است).
(۴) تشبیه گسترده: دیوانه‌ای همچو من
تشبیه بلیغ اسنادی: کوه، کبک سبک‌رفتار می‌گردد. (= کوه، همچون کبک سبک‌رفتار می‌شود).
(علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۳؛ سطح دشواری: متوسط)
۴۰. گزینه ۳ درست است.

بیت «ب»: تشبیه: نوبهار، باغ را چون بهشت بیاراست. (تشبیه «باغ» به «بهشت» - تشبیه گسترده) / واژه‌آرایی (تکرار): ندارد [چون] اول به معنای «چون که، وقتی که» و حرف ربط وابسته‌ساز و «چون» دوم، به معنای «همچون، مانند» و از ادات تشبیه است و بین این دو واژه، آرایه‌ی واژه‌آرایی (تکرار) برقرار نیست. / واج‌آرایی: تکرار محسوس صامت‌های «ب» (۴ بار در مصراع اول)، «ن» (۵ بار در کل بیت)، «س» (۳ بار در مصراع دوم) و مصوت بلند «ا» (۴ بار در مصراع اول)
بیت «ت»: تشبیه: (۱) این جهان، باد است. (تشبیه بلیغ اسنادی) (۲) این جهان، ابر است. (تشبیه بلیغ اسنادی) / واژه‌آرایی (تکرار): ندارد [باد] در مصراع اول به معنای «جریان هوا و باد» و در مصراع دوم، فعل دعایی به معنای «باشد» است و بین این دو واژه، آرایه‌ی واژه‌آرایی (تکرار) وجود ندارد. / واج‌آرایی: تکرار محسوس صامت‌های «ب» (۵ بار در کل بیت)، «س» (۳ بار در مصراع اول)، «د» (۳ بار در مصراع دوم) و مصوت بلند «ا» (۷ بار در کل بیت)
بررسی سایر ابیات:

الف) تشبیه: شاعر در قالب تشبیه مضمّر (پنهان)، «چهره خود» را - از نظر زردی - به «زر» و «اشک خود» را - از نظر سفیدی و درخشندگی - به درم (نقره) تشبیه کرده است. [وقتی چهره، زرگری کند یعنی چهره از زر انباشته‌شده و تشبیه به زر شده که از آن زر می‌ریزد و وقتی اشک، درم‌زنی می‌کند و درم می‌ریزد، یعنی اشک از درم سرشار شده و تشبیه به درم شده که از آن درم می‌ریزد.] / واژه‌آرایی (تکرار): من / واج‌آرایی: تکرار محسوس صامت‌های «م» (۶ بار در کل بیت)، «ز» (۴ بار در مصراع دوم)، «ن» (۵ بار در کل بیت) و مصوت بلند «ی» (۶ بار در کل بیت)
پ) تشبیه: شاعر در قالب تشبیه مضمّر (پنهان)، دهان تنگ و کوچک معشوق را به هیچ (عدد صفر) تشبیه کرده است. / واژه‌آرایی: (تکرار): دل / واج‌آرایی: تکرار محسوس صامت‌های «د» (۶ بار در کل بیت)، «ت» (۳ بار در مصراع اول) و «ب» (۵ بار در مصراع دوم)
ث) تشبیه: جام لعل (اضافه تشبیه‌ی ← لعل (استعاره از «لب سرخ معشوق») به «جام» تشبیه شده است.) / واژه‌آرایی: (تکرار): چو [در هر دو مصراع، حرف ربط وابسته‌ساز است.]، تو / واج‌آرایی: تکرار محسوس صامت‌های «م» (۷ بار در کل بیت)، «ش» (۴ بار در کل بیت)

بیت «ج»: تشبیه: شاعر در قالب تشبیه مضمّر (پنهان)، از سویی، «خط» یار (موهای نورسته بر چهره یار) را به «سنبل» و از سوی دیگر، عارض (چهره) معشوق را به «گلستان» تشبیه کرده است. / واژه‌آرایی (تکرار): است / واج‌آرایی: تکرار محسوس صامت‌های «س» (۵ بار در کل بیت)، «ر» (۵ بار در کل بیت)، «ن» (۴ بار در کل بیت)، «ت» (۵ بار در کل بیت) و مصوت بلند «ا» (۴ بار در مصراع اول)

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۳ / علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۳؛ سطح دشواری: دشوار)

۴۱. گزینه ۴ درست است.

بررسی «تشبیه» در ابیات:

- بیت اول: خاک شور چو آب نماید. (مشبه: خاک شور / مشبه‌به: آب) [شاعر می‌گوید که تابش درفشنده هور (خورشید درخشنده) در بیابان باعث می‌شود خاک شور چون آب دیده شود - همان چیزی که از آن به «سراب» تعبیر می‌شود -].
- بیت دوم: (۱) یاقوت، حجر شد. (مشبه: یاقوت / مشبه‌به: حجر (سنگ)) (۲) بیجاده (نوعی از سنگ یاقوت)، شرر (جرقه و زبانه آتش) شد. (مشبه: بیجاده / مشبه‌به: شرر) [شاعر می‌گوید: از باده‌ای به من بده که وقتی آن را از خُم (کوزه شراب) داخل قَدح و جام می‌ریزی، در مقایسه با سرخی و درخشندگی‌اش، یاقوت سرخ چون حجر (سنگ معمولی) بی‌ارزش می‌شود و بیجاده نیز از حرارت و گرمی آن باده، چون جرّقه و شعله آتش، گرم می‌شود!]

- بیت سوم: بوستان افروز (افروزنده بوستان = خورشید) همچو سنانِ خون آلوده شهریار است. (مشبه: بوستان افروز / مشبه به: سنان) [شاعر می گوید: بوستان افروز (خورشید) همچون سنانِ خون آلوده شهریار است که در هیجا (میدان جنگ و نبرد) می درخشد.]

- بیت چهارم: ۱) میغ (ابر) چون ترکی آشفته است. (مشبه: میغ / مشبه به: ترکی آشفته) ۲) برق، تیر است. (تشبیه بلیغ اسنادی ← مشبه: برق / مشبه به: تیر) ۳) رعد، کمان است. (تشبیه بلیغ اسنادی ← مشبه: رعد / مشبه به: کمان) [شاعر می گوید: «میغ (ابر)» مانند «جنگاور ترکِ آشفته‌ای» است و «برق آسمان» به منزله تیر او و «رعد آسمان» به منزله کمان برای اوست.]

- بیت پنجم: ۱) [او = معشوق] به قد (از جهت قد و قامت)، سرو است. (مشبه: او (معشوق) / مشبه به: سرو) وجه شبه: به قد (از جهت قد و قامت) ۲) [او = معشوق] به روی (از جهت چهره و رخسار)، ماه است. (مشبه: او (معشوق) / مشبه به: ماه) وجه شبه: به روی (از جهت چهره و رخسار زیبا) [شاعر می گوید: او (معشوق) از جهت قد و راستی قامت چون سرو است و از جهت روی داشتن چهره زیبا) چون ماه است؛ ضمن این که در هر دو مصراع، تشبیه تفضیل (مرجح) به کار رفته است؛ زیرا شاعر معشوق را از سرو و ماه برتر دانسته است؛ چراکه از نظر او معشوق سروی است که قبا هم دارد و ماهی است که کلاه زیبایی هم بر سر نهاده است.]

(علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۳؛ سطح دشواری: نسبتاً دشوار)

۴۲. گزینه ۳ درست است.

- بیت اول: تشبیه گسترده: خاک شیراز چو دیبای منقش (رنگارنگ) است.
- بیت دوم: تشبیه بلیغ: ندارد. [شاعر می گوید: ابر آسمان گه گاه می بارد و آنچه از آن می بارد، آب خالص (قطرات باران) است؛ اما ابر من (استعاره از «ممدوح بخشنده و کریم شاعر»)، پیوسته و مداوم بر من می بارد (نثار می کند) و آنچه هم می باراند و نثار می کند، سیم (نقره) و زر (طلا) است؛ به عبارت ساده تر، «از نظر شاعر، ابر آسمان، آب ناب می بارد و ابر شاعر (ممدوح شاعر)، سیم و زر نثار می کند» و چنانکه پیداست، در این بیت، هیچ تشبیه بلیغی به کار نرفته است.
بررسی سایر گزینه ها:

۱) بیت اول: تشبیه گسترده: صد [انسان] چو مرا، دل سپردن آیین است.
بیت دوم: تشبیه بلیغ: ۱- محفل هستی (تشبیه بلیغ اضافی) ۲- خمیازه، بهار است. (تشبیه بلیغ اسنادی) ۳- نفس (مجازاً «عمر») جام سحر است. (تشبیه بلیغ اسنادی) [از نظر شاعر، وجود هستی یا «دنیا» ناپایدار است و از این جهت، خمیازه ای که به نشانه آسایش و آسودگی می کشیم، همچون بهار ناپایدار است و نفس (= عمر) ناپایدار ما هم همچون جام سحر است که زود خالی می شود (عمر چون سحرگاه زود به پایان می رسد).]

۲) بیت اول: تشبیه گسترده: ۱) تو گویی (انگار) آتش هستی که جز برتری نمی دانی. (مشبه: [تو] / مشبه به: آتش) وجه شبه: جز برتری ندانی (به سوی برتری و بالا حرکت کردن و میل داشتن) / ادات تشبیه: گویی) ۲- [تو] گویی ترازو هستی که جز راستی و درستی را نمی جویی. (مشبه: [تو] / مشبه به: ترازو) وجه شبه: جز راستی نجویی (به سوی راستی و درستی حرکت کردن و میل داشتن) / ادات تشبیه: گویی)

بیت دوم: تشبیه بلیغ: ۱) زلف تو جیم است. (تشبیه بلیغ اسنادی) ۲) خال تو نقطه آن جیم است. (تشبیه بلیغ اسنادی)

۴) بیت اول: تشبیه گسترده: چاکرانت چو خیاطانند.

بیت دوم: تشبیه بلیغ: گز نیزه (تشبیه بلیغ اضافی) [شاعر نیزه چاکران را به گز (واحد اندازه گیری مسافت و اندازه تشبیه کرده که قد دشمنان ممدوح را با آن می پیمایند (اندازه می گیرند) تا به این ترتیب، قد دشمنان را با شمشیر براند و به تیر بدوزند!)] ضرب المثل «گز نکرده بریدن» نیز - که در ادب فارسی رایج است - به معنای «پارچه را اندازه نگرفته، بریدن» است.
(علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۳. گزینه ۱ درست است.

بیت دارای «۵» تشبیه است و در «۳» واژه، آرایه تکرار دیده می شود؛ به این صورت: تشبیه: ۱- «قفل غم» در مصراع اول (تشبیه بلیغ اضافی) ۲- «قفل غم» در مصراع دوم (تشبیه بلیغ اضافی) ۳- «قفل رنج» در مصراع دوم (تشبیه بلیغ اضافی)

۴- در عبارت «خسرو کلید قفل غمش نام کرد» تشبیه به کار رفته؛ زیرا، مرجع ضمیر «ش» در این عبارت، همان «می» است که در مصراع دوم آمده و در اصل، عبارت مصراع اول به این شکل است: «خسرو می را کلید قفل غم دانسته» = «می» به منزله «کلید» برای قفل غم است. ۵- در عبارت «جز می برای قفل غم و رنج، کلیدی ندید» تشبیه به کار رفته است؛ زیرا، از نظر خسرو، «می» به منزله «کلید» برای قفل غم و قفل رنج است. / تکرار: در واژه‌های «کلید، قفل، غم» تکرار صورت گرفته است. بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) تشبیه: ۱- شاهد (زیبارو و معشوق) از نظر شاعر، به آب زندگی تشبیه شده و حتی بر آن ترجیح داده شده است. (تشبیه تفضیل یا مرجح) ۲- دلبر از نظر شاعر، به ماه تمام و کامل تشبیه شده و حتی بر آن ترجیح داده شده است. (تشبیه تفضیل یا مرجح) / واج‌آرایی: تکرار محسوس مصوت بلند «ی» (۵ بار در کل بیت)

۳) تشبیه: ۱- حوری = تو حور هستی. (تشبیه بلیغ اسنادی) ۲- ماهی = تو ماه هستی. (تشبیه بلیغ اسنادی) ۳- سروی گه آسایش = تو در هنگام آسایش و از جهت آسودگی، چون سرو هستی. (تشبیه گسترده) ۴- کبکی گه رفتار = تو در هنگام رفتن و حرکت، چون کبک هستی. (تشبیه گسترده) / واج‌آرایی: تکرار محسوس صامت‌های «ر» (۶ بار در کل بیت)، «س» (۳ بار در کل بیت)، / «ه» / «و» (۴ بار در کل بیت)، مصوت بلند «ی» (۴ بار در کل بیت) / تکرار: در واژه‌های «به، اندر، گه، و» تکرار صورت گرفته است.

۴) تشبیه: ۱- سبزپوشان خط (تشبیه بلیغ اضافی) ← خط معشوق (موهای نورسته بر چهره معشوق) به سبزپوشان تشبیه شده است. ۲- «سبزپوشان خط» - که بر گرد لب معشوق هستند - همچون موران (مورچه‌ها) هستند - که بر گرد جوی سلسبیل قرار دارند - (تشبیه گسترده) / واژه‌آرایی: (تکرار): گرد

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۳ / علوم فنون ادبی (۲) - درس ۳؛ سطح دشواری: دشوار)

۴۴. گزینه ۲ درست است.

در این ابیات، مجموعاً «هشت» تشبیه به کار رفته و در «پنج» واژه نیز آرایه تکرار صورت گرفته است؛ به این ترتیب: - تشبیه (در بیت اول): ۱- دو لب معشوق، عقیق است. (تشبیه بلیغ اسنادی) ۲- دو چشم معشوق، نرگس است. (تشبیه بلیغ اسنادی) [«دو رسته (ردیف) دُر» استعاره مصرّحه از «دندان‌های سفید معشوق» است و «گل طری» نیز استعاره مصرّحه از «لپ‌ها یا گونه‌های لطیف معشوق» می‌باشد.

- تشبیه (در بیت دوم): ۱- شراب مسائل (تشبیه بلیغ اضافی) ← مسائل به شراب تشبیه شده است. ۲- گلبن علم (تشبیه بلیغ اضافی) ← علم به گلبن تشبیه شده است. ۳- رخ را لعل فام باید کرد. (مشبّه: رخ / مشبّه‌به: لعل / ادات تشبیه: فام (پسوند شباهت)) - تشبیه (در بیت سوم): ۱- زمان، چوگانِ گردون است. (تشبیه بلیغ اسنادی) ۲- خاک (مجازاً «زمین»)، میدان است. (تشبیه بلیغ اسنادی) ۳- تو گویی (انگار)، یک گردنده گوی (گویِ گردنده و چرخان) هستی. (تشبیه گسترده) [شاعر می‌گوید: زمان به منزله چوگانِ گردون است و خاک (زمین)، میدانی برای این بازی است و تو (ای انسان) در وی (بر روی زمین و این میدان)، گویی (انگار) همچون گویی (تویی) گردنده در پیش چوگانِ هستی؛ به عبارتی، برای گردون، «زمان به منزله چوگان، خاک (زمین) به منزله میدان و تو (انسان) به منزله گویِ گردنده و چرخان» به شمار می‌رود.]

- تکرار (در بیت اول): دو، عقیق، زیر، نرگس (در این چهار واژه، تکرار صورت گرفته است). - تکرار (در بیت سوم): چوگان (در این یک واژه، تکرار صورت گرفته است) / در واژه «گویی» تکرار اتفاق نیفتاده؛ زیرا «گویی» اول، ادات تشبیه به معنای «انگار، همچون» و «گویی» دوم به معنای «گوی و توپ هستی» به کار رفته است. [در بیت دوم نیز، آرایه «تکرار» دیده نمی‌شود.]

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۳ / علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۵. گزینه ۴ درست است.

در هر کدام از ابیات «ب» و «ث»، ۲ تشبیه گسترده و ۱ تشبیه بلیغ اضافی به کار رفته است و آرایه‌های «واج‌آرایی و تکرار» نیز در هر دو بیت دیده می‌شود؛ به این شکل:

بیت «ب»: ۱- [ما] چون عرق بر روی خوبان می‌دویم. (تشبیه گسترده) ۲- ما چون کمند زلف، گستاخ بر و دوش از یبارویان هستیم. (تشبیه گسترده) ۳- کمند زلف (تشبیه بلیغ اضافی) ← زلف به کمند تشبیه شده است. / واج‌آرایی: تکرار محسوس صامت‌های «م» (۶ بار در کل بیت) و «ب» (۳ بار در مصراع اول) / تکرار: چون [«بر» در مصراع اول به معنای «روی، بر» و در مصراع دوم به معنای «تن، سینه، آغوش و بغل» به کار رفته و دارای آرایه تکرار نیست.]

بیت «ث»: ۱- رویِ چو ماهت (تشبیه گسترده) ۲- جانم چو شمع در گداز بود. (تشبیه گسترده) ۳- شمعِ روی (تشبیه بلیغ اضافی) ← روی (چهره) به شمع تشبیه شده است. / واج آرای: تکرار محسوس صامت‌های «ش» (۴ بار در کل بیت)، «م» (۵ بار در کل بیت) و مصوّت بلند «ا» (۵ بار در کل بیت) / تکرار: شمع، چو، بود
بررسی آرایه‌های مورد نظر در سایر ابیات:

- بیت «الف»: ۱- عطات باد چو باران (تشبیه گسترده) ۲- دلِ موافق، خوید باد. (تشبیه بلیغ اسنادی) ۳- نهیب، آتش باد. (تشبیه بلیغ اسنادی) ۴- جان مخالفان چون باد باشد. (تشبیه گسترده) [شاعر خطاب به ممدوحش می‌گوید: عطا و بخشش تو چون باران باشد و دلِ موافق و هواخواه تو چون خوید (گندم و جو نارس) است که از باران عطای تو بهره‌مند و سیراب شود؛ و نیز نهیب (فریاد) تو همچون آتشی باشد و جان مخالفان نیز همچون باد باشد. / واج آرای: تکرار محسوس صامت‌های «ب» (۴ بار در کل بیت)، «ن» (۵ بار در کل بیت) و مصوّت بلند «ا» (۱۰ بار در کل بیت) / تکرار: ندارد [«باد» در مصراع اول، فعل دعایی به معنای «باشد» و در مصراع دوم به معنای «باد و جریان هوا» است و دارای آرایه تکرار نیست.]

- بیت «پ»: ۱- شمشیرِ شعله (تشبیه بلیغ اضافی) ← شعله به شمشیر تشبیه شده است. ۲- سپاهِ شب (اضافه تشبیه‌ی) ← شب به سپاه تشبیه شده است. ۳- سپاهِ شب چو دود بگریزد. (تشبیه گسترده) [در مصراع اول، «تشبیه گسترده» وجود ندارد؛ زیرا، «چو» در این مصراع، حرف ربط به معنای «وقتی که، هنگامی که» است و از ادات تشبیه به‌شمار نمی‌رود. / واج آرای: تکرار محسوس صامت‌های «ش» (۴ بار در کل بیت)، «ب» (۶ بار در کل بیت)، «د» (۴ بار در کل بیت) / تکرار: «به»
- بیت «ت»: ۱- کمند، اژدهاگردار، در کف او پیچان است. (تشبیه گسترده) ← کمند به کردار (مانند) اژدها در کف او پیچان است. ۲- کمندِ پیچان در کفِ رادش، چون عصای موسی است - که در کفِ موسی به‌مار بدل گشت - (تشبیه گسترده) [«کفِ راد» به معنای «دست بخشنده و نثارگر» است و تشبیه بلیغ اضافی نیست. / واج آرای: تکرار محسوس صامت‌های «د» (۶ بار در کل بیت)، «ر» (۶ بار در کل بیت)، «م» (۴ بار در کل بیت) و «ک» (۴ بار در کل بیت) / تکرار: «کف»
(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۳ / علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۳؛ سطح دشواری: دشوار)

۴۶. گزینه ۴ درست است.

بیت القاکنده غم و اندوه شاعر و ناتوانی او در ترک معشوق و یا رسیدن به وصال اوست و وزن سنگین بیت نیز بیانگر همین حس و حال عاطفی و غمبار است.
بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) بیت بیان‌کننده حس شادی و نشاط درونی شاعر نسبت به معشوق است و در وزنی شاد، ضربی و متناسب (مفتعلن مفاعلهن مفتعلن مفاعلهن) سروده شده است.

(۲) بین بیان‌کننده حس شادی و نشاط درونی شاعر از وصف معشوق است و در وزنی شاد و ضربی و متناسب (مفعول مفاعلهن فعولن) سروده شده است.

(۳) بیت بیان‌کننده حس شادی و نشاط درونی شاعر از وصف معشوق است و وزن شاد بیت (فاعلاتن فاعلاتن فعْلُن) نیز با محتوای عاشقانه و حس و حال عاطفی حاکم بر بیت، کاملاً متناسب است.
(علوم و فنون ادبی (۱) - ص ۲۲؛ سطح دشواری: آسان)

۴۷. گزینه ۲ درست است.

مضمون این بیت، بیان غم و اندوه و مصائب و مشکلات است ولی در وزنی شاد و طرب‌انگیز و نامناسب (مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن) سروده شده است.
بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) فضای شعر اندوهگین و غمبار است و وزن سنگین شعر (مفاعلهن فاعلاتن مفاعلهن فعْلُن) با حس و حال حاکم بر شعر تناسب و هماهنگی دارد و فضای اندوهناک شعر را تقویت می‌کند.

(۳) بیت بیان‌کننده شادی و نشاط شاعر است و وزن شاد و طرب‌انگیز بیت (مفتعلن مفتعلن فاعلهن) نیز با این حس و حال هماهنگ است.

(۴) بیت بیان‌کننده غم و اندوه و رنج شاعر از جفای روزگار در حقّ خود است و وزن سنگین بیت (مفعول فاعلات مفاعیل فاعلهن) نیز با محتوای بیت هماهنگی و تناسب دارد و حس و حال حاکم بر شعر را بهتر القا می‌کند.
(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۸. گزینه ۴ درست است.

وزن مشترک بیت سؤال و گزینه (۴): «- U / U - U / U - U / U - U - / U - : مفعولُ فاعلاتُ مفاعیلُ فاعلن» یا «- U - / U - : مستفعلن مفاعلُ مستفعلن فَعْل»

بررسی وزن سایر گزینه‌ها:

(۱) «- U - / U - - / - U - / U - - : مفعولُ فاعلاتن مفعولُ فاعلاتن» یا «- U - / U - - / - U - : مستفعلن فَعْلن مستفعلن فَعْلن»

(۲) «- U / U - - U / U - - U / U - - : مفعولُ مفاعیلُ مفاعیلُ مفاعی (فعولن)» یا «- U U - - / U U - - / U U - - : مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ مستف»

(۳) «- U U - - / U - U - / U U - - : مستفعلُ فاعلاتُ مستفعلُ فَع» یا «- U / U - - U / U - - : مفعولُ مفاعیلُ فَعْل»

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۹. گزینه ۱ درست است.

بررسی وزن مصراع‌ها:

- با کف زورآزمای پنجه نشاید فکند: مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن (همسان دولختی)
- دل بیمار شد از دست، رفیقان مددی: فاعلاتن فاعلاتن فَعْلن (همسان تک‌پایه‌ای)
- شاد بوده‌ست از این جهان هرگز: فاعلاتن مفاعیلن فَعْلن (ناهمسان)
- گر ز آهن است نرم کند گردنش: مفعولُ فاعلاتُ مفاعیلن (ناهمسان)
- ریزند خون من آخر خوبان به عربده‌جویی: مستفعلن فاعلاتن مستفعلن فاعلاتن (همسان دولختی)
- ای بی‌نشان یار آخر چه نامی؟: مستفعلن فَع مستفعلن فَع (همسان دولختی)
- انده و اندیشه را دراز چه داری؟: مفتعلن فاعلاتُ مفتعلن فَع (ناهمسان)
- هر آن زمین که تو یک ره بر آن قدم بنهی: مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فَعْلن (ناهمسان)

(علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۲؛ سطح دشواری: دشوار)

۵۰. گزینه ۲ درست است.

وزن مصراع: «- U U / U - U - - U - : فاعلاتن مفاعیلن فَعْلن»

بررسی وزن سایر گزینه‌ها:

(۱) «- U - / U - - U / U - U - / U - - : مفعولُ فاعلاتُ مفاعیلُ فاعلن» یا «- U / U - - / U U - U / U - - : مستفعلن مفاعلُ مستفعلن فَعْل» (وزن ناهمسان)

(۳) «- U U / - - - U / U - - : مفعولُ مفاعیلن فَعْلن» (وزن ناهمسان) یا «- U U - - / - / U U - - : مستفعلُ فَع مستفعلُ فَع (وزن همسان دولختی)» و یا «- U U / - - - U U / - - : فَعْلن فَعْلن فَعْلن فَعْلن (وزن همسان دولختی)»

(۴) «- U / U - U / U - - : مفعولُ مفاعیلن مفاعیلن» یا «- U - U / U U - - : مستفعلُ فاعلاتُ مستفعلن» (وزن ناهمسان)

(علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۲؛ سطح دشواری: دشوار)

۵۱. گزینه ۴ درست است.

وزن مشترک ابیات «پ» و «ت»: «- U - U / - - U U / U - U - : مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فَعْلن».

بررسی وزن سایر ابیات:

(الف) «- U - U / U - U / U - U - : مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن»

(ب) «- U U / U - U / - - U U / U - U - : مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فاعلاتن»

(علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۲. گزینه ۳ درست است.

وزن این بیت «- U - / - U - - / - U - - / - U - - : مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن» است و نمی‌توان آن را به صورت دیگری تقسیم‌بندی هجایی کرد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) وزن این بیت را به دو صورت «- U - / - U - - / U U - U / - U - - : مستفعلن مفاعیلُ مستفعلن فاعلُ مستفعلن فعل» و «- U - / - U - - / U - U - / U - - : مفعولُ فاعلاتُ مفاعیلُ فاعلن» می‌توان تقسیم‌بندی هجایی کرد.

(۲) وزن این بیت را به دو صورت «- U - / - U - - / - - U / - U - - : مستفعلن فعولن مستفعلن فعولن» و «- U - / U - - / - - U - - / - - U - - : مفعولُ فاعلاتن مفعولُ فاعلاتن» می‌توان دسته‌بندی هجایی کرد.

(۴) وزن این بیت را به دو صورت «- U - / U - - / U U - - / U U - - : مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ مستفعل» و «- U - / U - - / U - - / U - - : مفعولُ مفاعیلُ مفاعیلُ فعولن» می‌توان دسته‌بندی هجایی کرد.

(علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۳. گزینه ۱ درست است.

در میان این ابیات، تنها بیت‌های «ب» و «ج» مفهوم مشترک و یکسان دارند.

بررسی مفهوم ابیات:

- بیت «الف»: وفاداری عاشق به معشوق [شاعر خطاب به معشوق می‌گوید: وفاداری من نسبت به تو با وفاداری و دوستی سایر مردم متفاوت است؛ دیگران وفایشان گذرا و چون آب روان، ناپایدار است درحالی‌که من در وفاداری ثابت‌قدم هستم و همچون ریگ جای‌گرفته در ته جوی، ثابت‌قدم و پایدار می‌مانم.]

- بیت «ب»: عشق ورزیدن به معشوق برای عاشق خوشایند و مطلوب است نه شیرینی وصال؛ بی‌توجهی عاشق به وصال و توجه صرف و مطلق او در عشق‌ورزی به معشوق

- بیت «پ»: بی‌ارزش بودن و بی‌بها گشتن سخن سخنوران در روزگار شاعر

- بیت «ت»: گله از بی‌وفایی معشوق و بدعهدی او

- بیت «ث»: سنجیده‌گویی؛ سخن‌باززش گفتن و اندیشیدن و تأمل پیش از سخن

- بیت «ج»: عشق ورزیدن به معشوق برای عاشق خوشایند و مطلوب است، نه شیرینی وصال؛ بی‌توجهی عاشق به وصال و توجه صرف و مطلق او در عشق‌ورزی به معشوق

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۱ / علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۳؛ سطح دشواری: نسبتاً دشوار)

۵۴. گزینه ۲ درست است.

مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه «۲»: بیان ارزش و اهمیت دل و جایگاه والای آن

بررسی مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) لزوم توجه به معشوق و گوش فرا دادن به شنیدن اسرار و رازهای دل او [در این بیت اشاره‌ای به ارزش دل نشده و منظور از «حدیث دل» اسرار و رازها و عوالم دل است.]

(۳) لزوم پنهان کردن اسرار دل برای در امان ماندن از آسیب و خطر

(۴) بیان ارتباط عمیق میان عاشق و معشوق که برای بیان حرف دل خود نیازی به سخن ندارند و تنها با نگاهی از حال و درون یکدیگر باخبر می‌شوند.

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۵. گزینه ۱ درست است.

مفهوم مشترک دو بیت سوال و گزینه (۱): دعوت به پویایی و حرکت که باعث ارزشمندی و بزرگی می‌شود.

بررسی مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۲) تواضع و فروتنی باعث ارزشمندی و رسیدن به تعالی و بزرگی است.

(۳) عاشق با دیدن معشوق از هیچ سختی و رنجی ترس ندارد.

(۴) تغییرناپذیری سرشت و ذات پدیده‌ها با وجود اتفاقات و حوادث پیش روی آن‌ها

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

جامعه‌شناسی

۵۶. گزینه ۱ درست است.

ترک قلیان کشیدن ← پیامد ارادی وابسته به خود کنشگر
مورد تحسین قرار گرفتن ← پیامد ارادی وابسته به دیگران
آسیب به ریه ← پیامد غیر ارادی و طبیعی
دست بلند کردن دانش‌آموز برای اجازه خواستن ← معنادار بودن کنش
مراجعه به دفترچه راهنمای کالا برای استفاده از آن ← آگاهانه بودن کنش
(جامعه‌شناسی (۱) - درس ۲، ص ۴، و ۵ و ۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۷. گزینه ۳ درست است.

الف) در بسیاری از موارد آدمیان کنش‌های خود را با توجه به پیامدهای ارادی و غیرارادی آن انجام می‌دهند و از انجام برخی کنش‌ها به دلیل پیامدهای نامطلوبشان خودداری می‌کنند.
ب) این بخش از سؤال نکات ظریفی دارد که باید دقت کنید و به جزئیات پی ببرید:
ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی از طریق کنش‌های اجتماعی تحقق می‌یابند و پدیده‌های جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی را ضروری می‌سازند تا از طریق تعلیم و تربیت، تشویق و تنبیه؛ ارزش‌ها و هنجارها را به افراد منتقل می‌کنند. افراد با عمل کردن براساس ارزش‌ها و هنجارها، موجب تداوم و استمرار آن‌ها می‌شوند.
پ) کوه یک پدیده طبیعی و ساختمانی اداری، پدیده‌ای اجتماعی است. انسان‌ها در ساختن پدیده‌های اجتماعی نقش دارند؛ ولی پدیده‌های طبیعی مستقل از انسان‌ها هستند. (نقطه تفاوت و افتراق) هم کوه و هم ساختمان هر دو محسوس و قابل مشاهده هستند.
(جامعه‌شناسی (۱) - درس ۱ و ۲، ص ۷، ۱۴ و ۱۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۸. گزینه ۱ درست است.

بررسی عبارت‌های نادرست:
ب) ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی از طریق کنش‌های اجتماعی تحقق می‌یابد.
ت) برای شناخت عمیق‌تر کنش اجتماعی، لازم است کمی بیشتر به واژه «دیگران» بی‌اندیشیم.
ث) فردی که در کلاس درس حضور دارد ولی بی‌توجه به اطرافیانش در ذهن خود رودخانه‌ای خروشان تخیل می‌کند، کنش فردی انجام داده است.
(جامعه‌شناسی (۱) - درس ۲، ص ۱۱، ۱۲ و ۱۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۹. گزینه ۲ درست است.

الف) انسان با تفکر و تعقل، از دیده‌ها، شنیده‌ها و خواننده‌هایش فراتر می‌رود. معنای پدیده‌های اطراف خود را درک می‌کند و به آگاهی گسترده‌تر و عمیق‌تری از عالم و آدم می‌رسد.
ب) با سخن گفتن، روند آگاه شدن او از جهان اطرافش سرعتی شگرف می‌یابد.
پ) وقتی زبان می‌گشاید، راه جدیدی برای ارتباط با جهان و فهم آن، پیش‌رویش باز می‌شود. از آن پس به دریافت‌های حسی خویش بسنده نمی‌کند و برای شناخت جهان اطراف خود، از دانسته‌های دیگران نیز بهره می‌برد.
نکته: پرسش و پاسخ از دیگران، راهی است که در میان موجودات دنیا، تنها برای آدمی گشوده شده است.
(جامعه‌شناسی (۳) - درس ۱، ص ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۰. گزینه ۴ درست است.

الف) جهان‌های اجتماعی مختلف براساس هویت فرهنگی خود، تعاریف متفاوتی از دانش علمی دارند؛ مثلاً جهان متجدد براساس هویت دنیوی خود، فقط علم تجربی را دانش علمی می‌داند.
ب) جوامع غیر غربی علاوه بر علم تجربی، علوم عقلانی و وحیانی را معتبر می‌دانند و دانش علمی را به دانش تجربی منحصر و محدود نمی‌بینند ولی جهان متجدد، براساس هویت دنیوی خود، فقط علم تجربی را دانش علمی می‌داند و علوم عقلانی و حیاتی را علم محسوب نمی‌کند وقتی چنین رویکردی، به جوامع غیر غربی سرایت می‌کند در این جوامع، تعاریف متفاوت و متضادی از علم رواج و در ذخیره دانشی آن‌ها تعارض‌هایی پدید می‌آورد.

پ) در دیدگاه اول درباره رابطه دانش عمومی و دانش علمی، دانش عمومی در مقابل دانش علمی از ارزش ناچیزی برخوردار است و دلیل آن این است که دانش علمی تجربی راه کشف واقعیت و تنها دانش معتبر است. (جامعه‌شناسی (۳) - درس ۱، ص ۶، ۷ و ۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۱. گزینه ۱ درست است.

آزادی‌های اجتماعی ← کلان و نامحسوس (ذهنی) «پ»
روستا ← خرد و عینی (محسوس) «ت»
ناوگان اتوبوس‌رانی بین‌شهری ایران ← کلان و محسوس (عینی) «الف»
تصور فرد از روز اول دانشگاه ← خرد و ذهنی «ب»
(جامعه‌شناسی (۱) - درس ۴، ص ۲۷ و ۲۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۲. گزینه ۲ درست است.

- دانش متخصصان ادبیات فارسی ← دانش علمی
- بخش دقیق‌تر و عمیق‌تر ذخیره دانشی ← دانش علمی
- دانشی که کمتر درباره آن می‌اندیشیم ← دانش عمومی
- آبیاری کوزه‌ای از روش‌های سنتی آبیاری ایران ← دانش عمومی
- حاصل افزایش یا کاهش بی‌رویه جمعیت در یک کشور ← دانش علمی
(جامعه‌شناسی (۱) - درس ۱، ص ۴ و ۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۳. گزینه ۴ درست است.

تلاش‌های علمی به تدریج بر ذخیره دانش علمی جهان اجتماعی می‌افزاید و دانش عمومی را غنی‌تر می‌کند.
کسی که دانش علمی دارد، آسیب‌ها و اشکالاتی را که به دانش عمومی راه پیدا کرده‌اند، شناسایی می‌کند.
هر وقت در جامعه مسئله خاصی مطرح می‌شود، زمینه برای پیدایش و رشد دانش علمی درباره آن فراهم می‌گردد.
دانش علمی با تلاش برای حل مسائل و مشکلات زندگی شکل می‌گیرد و پیشرفت می‌کند.
(جامعه‌شناسی (۱) - درس ۱، ص ۴ و ۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۴. گزینه ۳ درست است.

بررسی گزینه درست:
به خرده فرهنگ‌های ناسازگار با فرهنگ عمومی، ضد فرهنگ می‌گویند.
بررسی سایر گزینه‌ها:
در گزینه (۱ و ۲) بخش اول درباره فرهنگ درست و بخش دوم درباره لایه‌های عمیق نادرست است.
در گزینه (۴) بخش اول نادرست است و بخش دوم هم نادرست است.
(جامعه‌شناسی (۱) - درس ۳ و ۴، ص ۱۹، ۲۹ و ۳۰؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۵. گزینه ۴ درست است.

خانواده	تعلیم و تربیت	نهاد اجتماعی
حلقه ازدواج، لباس عروس	دفتر، قلم، دانش‌آموز، کلاس	نماد
برای زندگی مشترک باید ازدواج کرد	برای دانای‌تر شدن باید به مدرسه رفت	هنجارها
زندگی اجتماعی از تنهایی و زندگی فردی بهتر است.	دانایی از نادانی بهتر است	ارزش‌ها

(جامعه‌شناسی (۱) - درس ۴، ص ۳۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۶. گزینه ۳ درست است.

صورت سؤال مربوط به دیدگاه اول است که در گزینه (۳) به درستی آمده است.
بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه ۱ و ۴ مربوط به دیدگاه سوم است.
گزینه ۲ مربوط به دیدگاه دوم است.
(جامعه‌شناسی (۳) - درس ۱، ص ۸؛ سطح دشواری: دشوار)

۶۷. گزینه ۴ درست است.

در اوایل قرن بیستم عده‌ای در جهان غرب پیدا شدند که به جای (موضوع) بر (روش) تأکید کردند.
(جامعه‌شناسی (۳) - درس ۱، ص ۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۸. گزینه ۱ درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲ و ۴ مربوط به دانش عمومی است.

گزینه ۳ دانش علمی باید از حقایق دانش عمومی دفاع کند.

(جامعه‌شناسی ۳ - درس ۱، ص ۳، ۵ و ۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۹. گزینه ۳ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

تصور جهانی بدون کودکان کار ← ذهنی و کلان (ب)

علاقه به ساختن فیلم خاص ← نامحسوس و خرد (د)

مراقبت از اموال عمومی ← کلان و عینی (الف)

تعارف کردن به فرد سالمند هنگام سوار شدن به اتوبوس ← فردی و عیشی (ج)

(جامعه‌شناسی (۱) - درس ۴، ص ۳۱ و ۳۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۷۰. گزینه ۲ درست است.

- در یک بحران اقتصادی کشورهای صنعتی باید نفت را به گران‌ترین قیمت از کشورهای نفت‌خیز خریداری می‌کردند اما به ارزان‌ترین قیمت خریدند زیرا در کشورهای نفت‌خیز بعد ذهنی و معنایی نفت مفقود بود.

- لایه‌های عمیق جهان اجتماعی به آسانی تغییر نمی‌کند و با حذف آن‌ها جهان اجتماعی فرو می‌ریزد.

- وقتی اجزا و لایه‌های جهان اجتماعی را در ارتباط با هم در نظر بگیریم، نهادهای اجتماعی آشکار می‌شوند.

- استفاده نادرست از مقایسه آسیب‌های جبران‌ناپذیری دارد، یکی از استفاده‌های نادرست این است که صرفاً بر شباهت‌های پدیده‌های مورد مقایسه تأکید کنیم و تفاوت‌های آن‌ها را نادیده بگیریم.

(جامعه‌شناسی (۱) - درس ۴، ص ۳۰، ۳۲، ۳۳؛ سطح دشواری: متوسط)

عربی

۷۱. گزینه ۴ درست است.

«ما خَلَقْتُ: خلق نکرده‌ای» فعل مخاطب و منفی است. (ردّ گزینه‌های ۱ و ۲)

«يَتَفَكَّرُونَ» فعل است که در گزینه ۳ «به صورت اسم ترجمه شده است. (در فکر ... هستند)

نکته: ضمیر متصل به «رَبِّي، رَبَّنَا، إِلَهِي، إِلَهْنَا» در حالت منادا را می‌توان ترجمه نکرد.

مثال: رَبَّنَا اِرْحَمْنَا ← پروردگارا (ای پروردگار ما) به ما رحم کن.

یا إِلَهِي انصُرْنِي ← خدایا (خدای من) مرا یاری کن

(عربی (۱) - درس ۱؛ سطح دشواری: دشوار)

۷۲. گزینه ۲ درست است.

- «تَعْلَمِينَ: می‌دانی» فعل مضارع از صیغه «مفرد مؤنث مخاطب» است و باید مفرد ترجمه شود نه جمع. (ردّ گزینه ۳)

- «هذه الأشجار: این درختان» یک ترکیب است نه جمله. (ردّ گزینه ۴)

- «نُشَاهِدُها: آن‌ها را می‌بینیم، می‌بینیم» هردو درست است.

- «قد نمت: رشد کرده‌اند» ماضی نقلی است نه ساده. (ردّ گزینه ۱)

- «هذا العام: امسال» (ردّ گزینه ۳)

- «سَخَرُجُ»: خارج خواهد شد، بیرون خواهد آمد» آینده است نه مضارع. (ردّ گزینه ۳)
- * نکته (۱): ساختار [اسم اشاره + اسم دارای «ال» به شکل یک «ترکیب» ترجمه می شود نه «جمله».
- (مثال: هؤلاء العلماء: این دانشمندان ☒ این ها دانشمند هستند ☒)
- * نکته (۲): در ساختار [فعل + ضمیر متصل] اگر مرجع ضمیر متصل قبل از فعل آمده باشد، می توان ضمیر را ترجمه نکرد.
- (مثال: «اشتریتُ کتاباً طلبه المعلم: کتابی را که معلّم خواسته بود (آن را خواسته بود) خریدم.»)
- (بنابراین در عبارت داده شده، چون مرجع ضمیر «ها»، «هذه الأشجار» قبل از فعل «نُشاهد» آمده، ضمیر «ها» در گزینه های «۲» و «۴» ترجمه نشده که اشکالی ندارد.)
- * نکته (۳): فعل «ماضی» در ساختار [قَدْ + ماضی] به شکل «ماضی نقلی» ترجمه می شود نه «ماضی ساده».
- (مثال: قد ذهب: رفته است ☒ رفت ☒)
- (عربی (۱) - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)
۷۳. گزینه ۱ درست است.
- بررسی سایر گزینه ها:
- «تَمَتَّكُهَا الدَّوْلَةُ: دولت مالک آن هاست» (ردّ گزینه ۳)
- «جَمِيعُ النَّاسِ: همه مردم» (ردّ گزینه های ۲ و ۴)
- «جَمِيعُ» در گزینه (۴) ترجمه نشده است.
- «يَجِبُ عَلَيْنَا الحِفَافُ: ما باید حفظ کنیم، نگهداری ... بر ما واجب است» (ردّ گزینه ۴)
- «حَتَّى لَا تَتَضَرَّرَ: تا آسیب نبینند» (ردّ گزینه های ۲ و ۳)
- * نکته: اگر «كُلَّ» یا «جَمِيع» قبل از اسم بود، قبل از آن ترجمه می شود و اگر بعدش بود، بعد از آن ترجمه می شود.
- مثال: «كُلَّ الْأَبَاءِ: همه پدران» / «الْأَبَاءُ كُلُّهُمْ: پدران همگی»
- (عربی (۱) - درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)
۷۴. گزینه ۱ درست است.
- «الشَّابُّ الجَاهِلُ» معرفه است نه نکره. (ردّ گزینه ۳)
- «أَنَّ: که» با «إِنَّ» اشتباه نشود. (ردّ گزینه ۴)
- «العالم الأكبر» ← ترکیب وصفی: جهان بزرگ تر، دنیای بزرگ تر» (ردّ گزینه ۲)
- در گزینه «۲»، حرف «که» بعد از «این دنیایی» آمده و غلط است. ضمناً «العالم» معرفه است.
- «جرماً صغيراً (نکره): پیکری کوچک، پیکر کوچکی، یک پیکر کوچک» (ردّ گزینه ۴)
- «كَانَ يَزْعُمُ: گمان می کرد، می پنداشت» (ردّ گزینه ۳)
- (عربی (۳) - درس ۱؛ سطح دشواری: دشوار)
۷۵. گزینه ۳ درست است.
- «إِنَّمَا» در ترجمه قبل از رکن دورتر می آید (افتخار، فقط برای کسی است که ...)
- «إِنَّ: همانا، قطعاً» در ترجمه ابتدای جمله قرار می گیرد ولی «إِنَّمَا» قبل از رکن دورتر می آید و به اسم اول جمله نمی چسبد.
- (عربی (۳) - درس ۱؛ سطح دشواری: دشوار)
۷۶. گزینه ۴ درست است.
- (۱) «الظواهر: پدیده ها» جمع است.
- «محاولة كثيرة: تلاش بسیاری، تلاشی بسیار» نکره است.
- (۲) «جاءت بسبع عشرة طالبة: ۱۷ دانش آموز را آورد» (جا: آمد / جاء ب: آورد)
- (۳) «قد أطفأ: خاموش کرده است» (ماضی نقلی است).
- (عربی (۱) - درس ۱ تا ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۷۷. گزینه ۱ درست است.

- «۱۳ سؤال: ثلاثة عشر سؤالاً» تنها معدود اعداد سه تا ده به صورت جمع می آید. (ردّ گزینه ۲)
- «چهار درس: أربعة دروس» ردّ گزینه «۳»؛ زیرا: معدود اعداد ۳ تا ۱۰ «ال» نمی گیرد.
- «نمی دانستم: ما كنت أعرف/ لم أكن أعرف» ردّ گزینه «۴» (ماضی استمراری است).
- «پاسخ دومی: إجابة ثانيها»؛ «دومین» ترتیبی است نه اصلی. (ردّ گزینه ۲)
- (عربی (۱) - درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

ترجمه متن:

گلی با خودش گفت: من گلی در کشتزار گل‌ها هستم. دیدن زیبایی من در میان بقیه گل‌ها غیر ممکن است. فرشته‌ای آنچه را که او به آن فکر می کرد شنید و به او گفت: اما تو بسیار زیبا هستی. (گل) جواب داد: می‌خواهم که تنها باشم. برای اینکه (فرشته) هیچ شکایت دیگری را نشنود، او را برداشت و به یکی از میادین در شهر برد. چند روز بعد، شهردار همراه با باغبان برای انجام برخی تغییرات به میدان رفت و گفت: هیچ چیز مهمی اینجا نیست. زمین را بکن و شمعدانی بکار. گل فریاد زد: لحظه‌ای درنگ کن، اگر آن کار را انجام دهی، من را خواهی کشت. به او پاسخ داد: اگر اینجا گل‌های دیگری مانند تو وجود داشت، قطعاً قادر بر ساختن مکانی زیبا بودیم. اما در اینجا اطراف ما، هیچ شکوفه بهاری نیست و تو به تنهایی نمی‌توانی یک باغ تشکیل دهی. پس به باغبان دستور داد که گل را بچیند و این چنین زندگی گل پایان یافت.

۷۸. گزینه ۳ درست است.

خطای بزرگ گل «این بود که جایگاه بزرگ خود را در کشتزار نمی‌دانست».

ترجمه سایر عبارات:

- (۱) این بود که آرزو می کرد زیبایی گل‌های دیگر کنارش دیده شود. (دیدن زیبایی خودش بود نه سایر گل‌ها)
- (۲) تحقیر سایر گل‌های موجود در کنارش بود. (گل‌ها را تحقیر نکرد)
- (۴) وجودش بین گل‌های زیبا در کشتزار بود. (این اشتباه گل نبود)
- (عربی (۱) - ترکیبی؛ سطح دشواری: متوسط)

۷۹. گزینه ۱ درست است.

گزینه (۱): از کار گل می‌فهمیم که «تنهایی مثل خوشبختی است، منبع آن ما هستیم نه دیگری.» نادرست است و ارتباطی به متن ندارد.

ترجمه سایر گزینه‌ها:

- (۲) گاهی خود دوستی ما را فریب می‌دهد.
- (۳) قفس غرور فقط صاحبش را در بر می‌گیرد.
- (۴) غرور وقتی حمله می‌کند، چراغ عقل را خاموش می‌کند.
- (عربی (۱) - ترکیبی؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۰. گزینه ۳ درست است.

بدبختی از خودپرستی نشأت می‌گیرد.

ترجمه سایر گزینه‌ها:

- (۱) انسان قدرتمند با غرور ضعیف می‌شود.
- (۲) زندگی، خود حقیقت انسان را آشکار می‌کند!
- (۴) خوشحالی دوام ندارد. (بی‌ارتباط است)
- (عربی (۱) - ترکیبی؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۱. گزینه ۳ درست است.

«نبات» مفرد مذکر است نه مؤنث و «ت» بیانگر مؤنث بودن آن نیست.

(عربی (۱) - ترکیبی؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۲. گزینه ۲ درست است.

حرکت حرف نون در پایان اعداد ۲۰ تا ۹۰ همواره فتحه است؛ پس «العشرین» درست است. (عربی (۱) - درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۳. گزینه ۲ درست است.

«خَمْسین» از اعداد عقود است که حرکت «ن» همواره در آن مفتوح «ـَ» است نه کسره «ـِ» بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) «لَا عِی» در اصل «لَا عِیْن» بوده که به دلیل مضاف شدن نون آن حذف شده است.

(۳) «الکثیرة» در این جمله صفت و «أَنعم» جمع مکسر است

(۴) با برداشتن «ین» از انتهای «مَساکین» یک اسم کامل باقی نمی‌ماند؛ پس این اسم، یک جمع مکسر است. (عربی (۱) - درس ۱ و ۲؛ سطح دشواری: دشوار)

۸۴. گزینه ۲ درست است.

صورت سؤال مضاف‌الیه را می‌خواهد که مضاف شده باشد.

در این گزینه، در گروه اسمی «أَغصان شجرات حدیقتا»، «شجرات» برای «أَغصان» مضاف‌الیه و برای «حدیقة» مضاف است، ضمناً «حدیقة» برای «شجرات» مضاف‌الیه و برای ضمیر «نا» مضاف است. بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) «جميع النَّاس» یک ترکیب اضافی است نه گروه اسمی و در آن «النَّاس» تنها برای «جميع» مضاف‌الیه است.

(۳) «أُمُورِ الْفَرْدِیَّة» یک ترکیب «وصفی - اضافی» است که در آن ضمیر «ی» تنها برای «أُمُور» مضاف‌الیه است و برای اسم «الْفَرْدِیَّة» نمی‌تواند مضاف باشد؛ چون «الْفَرْدِیَّة» صفت است.

(۴) «اهتمام الإنسان» یک ترکیب اضافی است نه گروه اسمی و در آن «الإنسان» تنها برای «اهتمام» مضاف‌الیه است و پس از آن حرف جر «ب» آمده و نمی‌تواند برای آن مضاف باشد؛ زیرا مضاف‌الیه باید اسم باشد نه حرف.

* نکته: اگر چند اسم در قالب یک «گروه اسمی» به یکدیگر اضافه شوند، در این حالت یک اسم از میان آن‌ها می‌تواند برای اسم بعد از خود «مُضاف» باشد؛ درحالی‌که برای اسم قبل از خود «مُضاف‌الیه» است.

(مثال: «شاهدت أوراق امتحان صفّ صدیقی: برگه‌های امتحان کلاس دوستم را دیدم.»)

در جمله بالا، «امتحان» برای «أوراق» مضاف‌الیه و برای «صفّ» مضاف است که این ساختار تا «صدیق» ادامه دارد. (عربی (۱) - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۵. گزینه ۱ درست است.

(۱) «أعمدة» جمع «عمود» است و معدود پس از ۳ تا ۱۰ به صورت جمع می‌آید.

(۲) یکان باید قبل از دهگان بیاید. (خمس و سبعون شجرة)

(۳) «شجرتین» مثنی مونث است و عدد نیز باید به صورت «إثنتین» بیاید.

(۴) «فلاحین» جمع آمده که غلط است و معدود پس از ۱۲ به صورت مفرد می‌آید. (فلاحاً) (عربی (۱) - درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

تاریخ

۸۶. گزینه ۳ درست است.

ویژگی‌های رویدادهای تاریخ:

الف) دور از دسترس‌اند (رد گزینه ۴) قابل مشاهده نیستند (رد گزینه ۲) و نمی‌توان آن‌ها را به طور مستقیم درک کرد، بلکه آن‌ها را باید با استفاده از شواهد و مدارک شناخت؛

ب) تکرارناپذیرند و قابل تجربه نیستند؛ (رد گزینه ۱)

پ) مجزا و مستقل نیستند و با یکدیگر رابطه علت و معلولی دارند.

(تاریخ (۱) - درس ۱، ص ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۷. گزینه ۱ درست است.

بررسی کامل مراحل پژوهش تاریخ:

- (۱) انتخاب موضوع ← باید تازه و غیر تکراری، دارای اثر و فایده و دارای منابع و اطلاعات باشد.
 - (۲) تدوین پرسش‌های تحقیق ← تعیین هدف پژوهش، مانع از بیراهه رفتن، بررسی علت‌ها، زمینه‌ها و آثار و نتایج
 - (۳) شناسایی منابع ← میزان اعتبار، دقت و صحت در این مرحله ارزیابی می‌شود. در این مرحله گرایش‌های دینی، اجتماعی یا سیاسی نویسندگان همچنین اصالت سند و جعلی بودن ارزیابی می‌شود.
 - (۴) گردآوری و تنظیم اطلاعات ← اطلاعات مربوط به موضوع تحقیق در این مرحله از منابع و اسناد تاریخی استخراج می‌کنند.
 - (۵) تحلیل و تفسیر اطلاعات ← شباهت کار مورخ به کارآگاهان پلیس، هر دو، به دنبال شواهد و مدارک هستند.
 - (۶) گزارش یافته‌های پژوهش ← در این مرحله پژوهشگر نتایج و یافته‌های تحقیق را استخراج و در قالب گزارش علمی ارائه می‌کند.
- بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) انتخاب موضوع پیش از مرحله شناسایی منابع است.

(۳) مرحله استخراج مطالب بعد از بررسی گرایش سیاسی و اجتماعی است.

(۴) گزارش یافته‌ها بعد از تحلیل و تفسیر اطلاعات صورت می‌گیرد.

(تاریخ (۱) - درس ۱، ص ۶ تا ۸؛ سطح دشواری: بسیار دشوار)

۸۸. گزینه ۲ درست است.

بررسی ترتیب زمانی موارد مطرح‌شده:

- (الف) در بین‌النهرین به‌خصوص در میان بابلی‌ها، گاه‌شماری «خورشیدی - قمری» رایج بود. در این گاه‌شماری، سال به ۱۲ ماه قمری ۳۰ یا ۲۹ روزه تقسیم می‌شد. از آنجا که سال قمری ۳۵۴ شبانه‌روز و سال خورشیدی ۳۶۵ و یک‌چهارم شبانه‌روز است، برای رفع این اختلاف، هر سه سال یک ماه به سال می‌افزودند.
- (ب) رومیان در آغاز، گاه‌شماری دقیق نداشتند؛ به همین دلیل در سال ۴۶ ق.م امپراتور روم ژولیوس سزار دستور داد گاه‌شماری رومی براساس گاه‌شماری مصری اصلاح شود.
- (ت) در سال ۵۲۵ م یعنی دو قرن بعد از رسمیت مسیحیت در روم، تولد حضرت مسیح به‌عنوان مبدأ گاه‌شماری رومیان تعیین شد.
- (پ) گاه‌شماری هجری قمری که تقویم رایج بیشتر کشورهای اسلامی به‌شمار می‌رود، پس از هجرت حضرت رسول (۶۲۲ م) از مکه به مدینه شکل گرفت. سال
- (تاریخ (۱) - درس ۲، ص ۱۳ و ۱۴؛ سطح دشواری: دشوار)

۸۹. گزینه ۴ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

- (الف) گاهی برخی از آثار و بناهای تاریخی به‌صورت اتفاقی و اغلب در نتیجه فعالیت‌های کشاورزی و عمرانی و یا بروز پدیده‌های طبیعی مانند سیل و زمین‌لرزه، از دل زمین نمایان شده، نظر باستان‌شناسان را به خود جلب کرده‌اند.
- (ب) باستان‌شناسان با مقایسه آثار و بناهای باستانی در زمان‌های مختلف، می‌کوشند سیر پیشرفت‌های فنی، هنری و فرهنگی گذشتگان را درک کنند.
- (پ) حفاری، یکی از مراحل حساس باستان‌شناسی است و نیازمند دانش، تجربه و دقت فراوان است.
- (ت) باستان‌شناسان برای کشف آثار باستانی و تاریخی، علاوه بر رجوع به کتاب‌های تاریخی، سفرنامه‌ها و ...، از ابزارها و فناوری‌های جدید و پیشرفته‌ای مانند پهپادها، رادارها، عکس‌های هوایی، تصاویر ماهواره‌ای، روش‌های الکترومغناطیسی و سامانه اطلاعات جغرافیایی، که قابلیت زیادی در نقشه‌برداری، کشف و بازسازی دقیق محوطه‌ها و آثار باستانی دارند، استفاده می‌کنند.
- (تاریخ (۱) - درس ۳، ص ۲۴ و ۲۵ و ۲۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۹۰. گزینه ۱ درست است.

- (الف) دوره گردآوری خوراک: این شیوه از زندگی، تا چندین میلیون سال دوام آورد و تغییر و تکامل آن بسیار کند و محدود بود. به‌تدریج تا اواخر دوره گردآوری خوراک، توانایی بشر در سخن گفتن و اندیشیدن تکامل یافت و به حدی رسید که هنر نقاشی را برای نشان دادن احساس و اندیشه خود به کار گرفت.

(ب) دوره تولید خوراک: در فاصله ۱۲۰۰۰ تا ۶۵۰۰ سال پیش (عصر نوسنگی) کشت غلات و رام کردن جانوران در بیشتر نقاط جهان رواج یافت.

در عصر نوسنگی، انسان فن ساخت ابزار و ظروف سنگی را ترقی داد.

(تاریخ (۱) - درس ۴، ص ۳۰ و ۳۲ و ۳۳)

۹۱. گزینه ۲ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

(الف) قانون‌نامه حمورابی نخستین سند قانون‌گذاری جهان به شمار می‌رود. این قانون‌نامه، مجموعه‌ای از قوانین مربوط به زراعت، آبیاری، کشتیرانی، ارث و ازدواج است.

(ب) صنعتگران سومری علاوه بر مهارت در سفالگری، در ساخت ابزار و جنگ‌افزارهای مفرغین نیز ماهر بودند.

(پ) پس از ضعف و زوال حکومت بابل قدیم، آشوریان که قومی جنگجو در شمال بین‌النهرین بودند، به قدرت رسیدند.

(تاریخ (۱) - درس ۴، ص ۳۶ و ۳۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۹۲. گزینه ۴ درست است.

توضیح عبارت‌های نادرست:

(الف) میرزا محمد جعفر خورموجی مؤلف عصر ناصری نخستین کسی است که واقعیت قتل امیرکبیر را بازتاب داده است.

(پ) خاوری شیرازی مورخ مشهور زمان فتحعلی‌شاه به حقیقت‌نویسی و مختصرنویسی علاقه نشان داد و تملق‌گویی را نکوهش کرد.

(تاریخ (۳) - درس ۱، ص ۳ و ۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۹۳. گزینه ۴ درست است.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی، در کنار رشد بالای مراکز انتشاراتی، نشریات عمومی و تخصصی نیز از تنوع و عمق بسیار بالا برخوردار شدند.

توضیح عبارت‌های نادرست:

(الف) پس از قاجار و در دوره‌های بعد در مجموع نشریات توسعه و تنوع فراوانی یافتند و مجله‌های تخصصی در موضوعات تاریخی شروع به انتشار کردند.

(ب) پس از پیروزی انقلاب مشروطه، نشریات رشد سریعی پیدا کردند.

(تاریخ (۳) - درس ۱، ص ۱۲؛ سطح دشواری: دشوار)

۹۴. گزینه ۱ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

(الف) در عصر کریم‌خان نقاشان، به تدریج هنر خود را با معیارهای هنری اروپا تطبیق دادند.

(ب) در دوره نادر شهر اصفهان بازسازی شد.

(پ) پس از فتوحات نادر در هند، ورود هنرمندان و صنعتگران هندی، موجب تلفیق هنر ایرانی و هندی شد.

(ت) در دوره زند، نوعی از بناها با کاربرد تفریحی گسترش یافت که به کلاه فرنگی معروف بود.

(تاریخ (۳) - درس ۲، ص ۲۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۹۵. گزینه ۴ درست است.

ترتیب زمانی وقایع:

(الف) در سال ۱۶۸۸م، در ستیز دوباره مجلس و پادشاه انگلستان، مجلس پیروز شد. این اتفاق در تاریخ انگلستان به انقلاب باشکوه شهرت دارد.

(پ) در ۱۴ ژوئیه ۱۷۸۹ مردم اغلب بینوا و خشمگین پاریس با حمله به زندان باستیل انقلاب خود را آغاز کردند.

(ت) در سال ۱۷۹۹ م، ناپلئون بناپارت با اجرای یک کودتا به قدرت دست یافت.

(ب) در سال ۱۸۵۷ م، پس از سرکوب شورش سربازان هندی، دولت انگلستان رسماً هند را جزئی از قلمرو خویش اعلام کرد و ملکه انگلستان به امپراتریس هند و بریتانیا ملقب شد.

(تاریخ (۳) - درس ۲، ص ۲۵ و ۲۶ و ۲۹؛ سطح دشواری: دشوار)

جغرافیا

۹۶. گزینه ۲ درست است.

پدیده به یک واقعیت یا رویداد جغرافیایی که محسوس و مشهود شده باشد گفته می‌شود، که می‌تواند عوارض طبیعی یا انسان‌ساخت باشد.

دید ترکیبی یعنی: مطالعه همه‌جانبه و جامع پدیده‌ها با تمام ویژگی‌های آن در یک مکان (جغرافیای ایران - درس ۱، ص ۴ و ۷؛ سطح دشواری: آسان)

۹۷. گزینه ۴ درست است.

بررسی موارد درست:

(ب) سؤال کجا، با رکن اساسی جغرافیا یعنی با مکان وقوع پدیده‌ها سروکار دارد.

(ت) سؤال چطور، به بررسی تکوین و تحول پدیده‌ها می‌پردازد «زمینه‌های به‌وجود آورنده این پدیده چیست؟»
بررسی موارد نادرست:

(الف) سؤال چه موقع، به روند زمانی موضوعات می‌پردازد.

(پ) سؤال چه چیز، برماهیت هر پدیده یا مسئله، دلالت دارد.
نکات تکمیلی:

- سؤال چه کسی یا چه کسانی، روابط متقابل انسان و محیط را مورد توجه قرار می‌دهد.

- سؤال چرا، به علت وقوع پدیده می‌پردازد.

(جغرافیای ایران - درس ۲، ص ۸؛ سطح دشواری: آسان)

۹۸. گزینه ۲ درست است.

محیط جغرافیایی از تعامل بین محیط طبیعی و محیط انسانی به‌وجود می‌آید.

(جغرافیای ایران - درس ۱، ص ۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۹۹. گزینه ۴ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

- گام چهارم: پردازش اطلاعات ← پس از جمع‌آوری، استخراج و طبقه‌بندی اطلاعات، مرحله پردازش یعنی حذف اطلاعات غیرضروری و حفظ اطلاعات مرتبط با پژوهش و تجزیه و تحلیل اطلاعات آغاز می‌شود. «الف»

- گام سوم: جمع‌آوری اطلاعات ← جغرافی دانان برای مطالعه و پاسخگویی به سؤالات خود به اطلاعات نیاز دارند. آن‌ها تلاش می‌کنند اطلاعات لازم را از منابع و روش‌های مختلفی به‌دست آورند. «ب»

- گام دوم: تدوین فرضیه ← فرضیه‌سازی یکی از مراحل حساس پژوهش است؛ زیرا، فرضیه‌ها در هر پژوهش، نقش راهنما را دارد و به فعالیت‌هایی که قرار است انجام شود، جهت می‌دهد. فرضیه پاسخ پیشنهادی و حدس اندیشمندانه محقق به سؤال تحقیق است. «پ»

(جغرافیای ایران - درس ۲، ص ۱۰ تا ۱۲؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰۰. گزینه ۳ درست است.

در بخش «الف» دریای عمان امکان دسترسی به آب‌های آزاد را دارد که امکان دسترسی به خطوط دریایی و روابط بازرگانی را فراهم کرده و در بخش «ب» دریای خزر موقعیت نسبی ممتازی برای ایران ایجاد کرده است.
بررسی گزینه‌های نادرست:

(۱) به ارزش‌های فرهنگی در هیچ‌کدام از عبارات اشاره نشده است.

(۲) دریای خزر محصور در خشکی است و به آب‌های آزاد دسترسی ندارد.

(۴) هر دو متن به موقعیت نسبی این نواحی اشاره می‌کند و موقعیت ریاضی را با توجه به طول و عرض جغرافیایی محاسبه می‌کنند که در اینجا هیچ اشاره‌ای به آن‌ها نشده است.

(جغرافیای ایران - درس ۳، ص ۱۷ تا ۲۰؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۰۱. گزینه ۴ درست است.

هر پدیده در روی زمین دارای موقعیت ریاضی است که این موقعیت فقط به آن پدیده تعلق دارد؛ و همه پدیده‌ها موقعیت نسبی دارند.

بررسی عبارت‌های نادرست:

(۱) موارد جابه‌جا نوشته شده است.

(۳ و ۲) مرز مهم‌ترین عامل تشخیص و جدایی هر کشور از کشور همسایه است و نشان می‌دهد سرزمین یک کشور تا کجا امتداد دارد.

(جغرافیای ایران - درس ۳، ص ۱۴ و ۱۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۰۲. گزینه ۳ درست است.

در کشورهای نواحی آسیا و آفریقا، بخش عمده‌ای از رشد شهرنشینی به علت صنعتی شدن و توسعه کارخانه‌ها و یا رشد بخش خدمات و ورود این کشورها به تجارت جهانی و به دنبال آن مهاجرت فزاینده روستاییان به شهرها به منظور اشتغال و دستمزد بیشتر بوده است.

(جغرافیا (۳) - درس ۱، ص ۱۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۰۳. گزینه ۴ درست است.

بررسی گزینه‌های نادرست:

(۱) وابستگی و همکاری در روستاها بیشتر است.

(۲) مهم‌ترین ملاک تفاوت شهر با روستا، فعالیت اقتصادی است.

(۳) شهرها فضاهای فشرده‌تر و تغییرات اجتماعی سریع‌تر دارند.

(جغرافیا (۳) - درس ۱، ص ۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۰۴. گزینه ۱ درست است.

منطقه مادرشهری حاصل گسترش یک مادرشهر و حومه‌های آن است.

گسترش مگالاپلیس یا منطقه ابرشهری حاصل گسترش فوق‌العاده زیاد دو یا چند مادرشهر و پیوند آن‌ها است.

(جغرافیا (۳) - درس ۱، ص ۱۳ و ۱۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۰۵. گزینه ۱ درست است.

بررسی عبارت نادرست:

یکی از مهم‌ترین علل شهرنشینی سریع، استفاده از درآمد نفتی و اختصاص بیشترین سرمایه‌گذاری و توسعه کارخانه‌ها و تجهیزات و زیرساخت‌ها به شهرها توسط دولت‌ها بود.

(جغرافیا (۳) - درس ۱، ص ۱۹ و ۲۰؛ سطح دشواری: متوسط)

منطق و فلسفه

۱۰۶. گزینه ۳ درست است.

زیرا درست اندیشیدن (به عنوان علت) باعث می‌شود خطاهای ذهن (به عنوان معلول) تشخیص داده شود.

(منطق - درس ۱، ص ۳ و ۴؛ سطح دشواری: آسان)

۱۰۷. گزینه ۴ درست است.

- هر مفهومی نیازمند تعریف و هر گزاره‌ای نیازمند استدلال نیست. (ردّ گزینه ۱)

- اگر چه منطق وسیله رسیدن به حقیقت است ولی اینگونه نیست که اگر کسی آن را نیاموزد الزاماً نسبت به معلومات خود - یقینی حاصل نمی‌کند. (ردّ گزینه ۲)

- یقین بر استدلال استوار است نه استدلال بر یقین. (ردّ گزینه ۳)

(منطق - درس ۱، ص ۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۰۸. گزینه ۱ درست است.

گزینه پاسخ: تصدیق است و بیان می کند «تو روزی از کوچه های باران خواهی آمد» که در آن نسبت دادن چیزی به چیزی دیده می شود. (روزی از کوچه های باران آمدن به تو نسبت داده شده است) و نیز این گزاره توانمندی درستی یا نادرستی دارد و می توان حکمی درباره آن داد.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه های ۴ و ۲ گزاره های انشایی اند و قابلیت صدق و کذب ندارد.

۳) یک تصور است و در آن نه حکمی داده شده و نه نسبت چیزی به چیزی دیده می شود.

(منطق - درس ۱، ص ۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۰۹. گزینه ۴ درست است.

به این سبب نادرست است که توجه به الفاظ در منطق از نظر انتقال معانی است و در صورتی که اندیشیدن بر معانی تکیه نداشت دیگر پرداختن به الفاظ در منطق ضروری نبود.

(منطق - درس ۲، ص ۱۳؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۱۰. گزینه ۱ درست است.

از آن جهت دلالت التزامی است که بر معنایی بیرون دلالت دارد و بیانگر آن است که توجهی به ما بنما و راه و رسم موفقیت خود را به ما بازگو تا چون تو موفق شویم.

بررسی سایر گزینه ها:

۲) دست در دست هم نهادن به مهر به معنای همدلی و همراهی مردم با یکدیگر است و بیانگر «دلت التزامی» است. (ردّ گزینه ۲)

۳) با دست شکسته نمی توان باری کشید بیانگر «دلت مطابقه» است. (ردّ گزینه ۳)

۴) دست اندر دامن ساقی سیمین ساق داشتن می تواند طلب باده از ساقی باشد. (دلت التزامی) و یا دست در دامن یار داشتن (دلت مطابقه) (ردّ گزینه ۴)

(منطق - درس ۲، ص ۱۴ و ۱۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۱۱. گزینه ۳ درست است.

زیرا گُل می تواند گِل خوانده شود و گِل می تواند گُل خوانده شود.

بررسی سایر گزینه ها:

۱) امکان مغالطه اشتراک لفظ می رود.

۲) در گزینه ۲ امکان مغالطه اشتراک لفظ هست. (اشتراک حرف با به معنای علی رغم و با به معنای در صورت)

۴) مغالطه ای دیده نمی شود.

(منطق - درس ۲، ص ۱۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱۲. گزینه ۳ درست است.

گزینه پاسخ: نمی تواند مغالطه توسل به معنای ظاهر باشد؛ زیرا، جای دلالتی عوض نشده است و سرگرم شدن می تواند به معنای گرفتار شدن در کاری باشد که دلالت التزامی موجود در آن به همان معنای گرفتاری است.

بررسی سایر گزینه ها:

۱) زیر پای کسی پوست خربزه گذاشتن به معنای اغفال و فریب دیگری است (دلت التزامی) که در این جا مخاطب معنای ظاهر را (دلت مطابقه) را در نظر داشته است.

۲) با یک دست دو هندوانه برداشتن به معنای آن است که نمی توان همزمان دو کار انجام داد (دلت التزامی) که مخاطب معنای ظاهر را در نظر داشته است.

۴) مراد از سگی که واقواق می کند پاچه نمی گیرد آن است که آدمی که مرتب تهدید می کند و هیاهو می سازد اهل عمل نیست و گر نه به جای هیاهو عمل می کرد (دلت التزامی) که مخاطب معنای ظاهر را دریافته است.

(منطق - درس ۲ - ص ۱۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۱۳. گزینه ۱ درست است.

مغایرت وجود و ماهیت در دنیای ذهن اتفاق می افتد و گر نه ما در دنیای بیرون با یک واقعیت بیشتر روبه رو نیستیم و اگر چه وجود بر ماهیت حمل می گردد، مانند انسان هست اما این دو در عالم بیرون یک حقیقت اند (ردّ گزینه های ۳ و ۲) وجود جزو ماهیت نیست که به محض تصور هر ماهیتی آن ماهیت تحقق یابد. (ردّ گزینه ۴)

(فلسفه (۲) - درس ۱، ص ۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱۴. گزینه ۲ درست است.

اگر وجود عین ماهیت باشد و یا جزو آن باشد به محض تصور باید در دنیای بیرون تحقق یابد. همان طور که وقتی آهن را تصور می کنیم جسم و فلز است پس باید موجود نیز باشد. در این حالت حمل عدم بر آن غیرممکن است؛ زیرا نمی توان ماهیت را از ماهیت یا جزئی از ماهیت گرفت. به عنوان مثال نمی توان گفت آهن، آهن نیست و یا فلز را از آهن جدا کرد. (ردّ گزینه ۱)

اگر وجود عین ماهیت یا جزو ماهیت آهن باشد دوگانگی بین آنها نیست. (ردّ گزینه ۳)
در این حالت حمل وجود بر آهن نیازمند دلیل نخواهد بود همانطور که حمل فلز بر آهن نیازمند دلیل نیست؛ زیرا، ذاتی آن بوده و جزو ماهیت آن است. (ردّ گزینه ۴)
(فلسفه (۲) - درس ۱، ص ۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۱۵. گزینه ۱ درست است.

گزینه پاسخ: انسان و نویسنده دو مفهوم متفاوت به لحاظ معنایی هستند ولی در عالم بیرون این دو مفهوم یکی هستند و غیر از انسان هیچ موجودی نویسنده نیست.
بررسی سایر گزینه ها:

(۲) گزاره انسان، انسان است گزاره ای است که در آن موضوع و محمول از جهت ذهنی یکی هستند و در حقیقت گزاره ای است میان تهی است؛ زیرا محمول همان موضوع است (ردّ گزینه ۲)
(۳ و ۴) در گزاره دنیا؛ زیبا است و فلز در حرارت منبسط می شود دو مفهوم متفاوت از جهت وجودی داریم و از جهت ذهنی نیز موضوع و محمول با یکدیگر متفاوت اند. (ردّ گزینه های ۳ و ۴)
(فلسفه (۲) - درس ۱، ص ۴ و ۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۱۶. گزینه ۴ درست است.

گزینه پاسخ: کودک با درک تفاوت وجود و ماهیت در ذهن، چیستی و ماهیت آن برایش مجهول است.
(۱) هنگامی که کودک می پرسد این چیست؟ پرسش او را نمی توان یک پرسش فلسفی دانست؛ زیرا موضوع فلسفه بحث از وجود است. (ردّ گزینه ۱)
(۲) با این پرسش، ماهیت برای کودک مجهول است (ردّ گزینه ۲)
(۳) او در دنیای بیرون یک چیز بیشتر نمی بیند و این دوگانگی در ذهن او پدید می آید. (ردّ گزینه ۳)
(فلسفه (۲) - درس ۱، ص ۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱۷. گزینه ۲ درست است.

گزینه پاسخ: توماس اکوئیناس و ابن سینا از این اصل در اثبات وجود خدا استفاده کردند و مبنای برهان فارابی در اثبات وجود خدا این اصل نبود و از چیزی دیگری (تقدم علت بر معلول) استفاده کرد.
(فلسفه (۲) - درس ۱، ص ۶ و ۷؛ سطح دشواری: آسان)

۱۱۸. گزینه ۱ درست است.

اگر عدم برای «الف» که ذاتا ممکن است به واسطه امری خارج از ذهن از ذاتش ضرورت شود، در این صورت «الف» ممتنع الوجود (ممتنع الوجود بالغیر) خواهد بود؛ زیرا، امتناع وجودش نه از ناحیه خود که از ناحیه غیر خود است. چیزی که در عدم است نمی تواند واجب الوجود بالذات یا واجب الوجود بالغیر باشد. (ردّ گزینه های ۳ و ۲) با توجه به فرض که در مسئله برقرار است «الف» ممتنع الوجود بالغیر است و اگر چه رابطه ممتنع الوجود بالغیر و ممکن الوجود بالذات رابطه عموم و خصوص مطلق است
گزینه «۱» گزینه مناسب تری نسبت به ممکن الوجود بالذات است. (ردّ گزینه ۴)
(فلسفه (۲) - درس ۲، ص ۱۱؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۱۹. گزینه ۱ درست است.

گزینه پاسخ: ممکن الوجود وقتی علت آن موجود باشد رابطه امکانی اش به رابطه ضروری بدل می شود و واجب الوجود بالغیر می گردد.
(۲) ممکن الوجود، امکان را از ناحیه خود دارد و نه غیر، چرا که ذاتا ممکن است (ردّ گزینه ۲)
(۳) تمام مفاهیم ماهوی ذاتا ممکن الوجود بالذات نیستند و می توان آنها را ممتنع الوجود دانست. (ردّ گزینه ۳)
(۴) برای موجود شدن نیازمند علت است و نه حالت امکانی (ردّ گزینه ۴)
(فلسفه (۲) - درس ۲، ص ۱۱؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۲۰. گزینه ۳ درست است.

عبارت سؤال: حمل ممکن بر انسان یک حمل ضروری است و حمل دارای پدر بر انسان یک حمل امکانی است. حمل نامی بر گیاه، یک حمل ضروری است؛ زیرا نامی ذاتی گیاه و هر موجود زنده است. حمل توپ بر گرد، یک حمل امکانی است؛ زیرا گرد می تواند توپ باشد یا نباشد.

(۱) حمل سبز بر درخت یک حمل «امکانی» است و حمل شکل بر دایره یک حمل «ضروری» است. (ردّ گزینه ۱)

(۲) حمل سیاه بر انسان یک حمل «امکانی» و حمل جسم بر انسان یک حمل ضروری است. (ردّ گزینه ۲)

(۴) حمل مثلث بر شکل یک حمل «امکانی» و حمل دارای اضلاع بر مثلث نیز یک حمل «ضروری» است. (ردّ گزینه ۴)

(فلسفه (۲) - درس ۲، ص ۱۰ و ۹؛ سطح دشواری: دشوار)

روانشناسی

۱۲۱. گزینه ۱ درست است.

دانشمندان سعی می کنند در توصیف پدیده ها دقیق و بی طرف باشند، اما همیشه در این کار به طور کامل موفق نیستند و غالباً تحت تأثیر برخی عوامل قرار می گیرند؛ که عوامل مربوط به گزینه (۱) درست است. این عوامل بر مشاهده و دقت دانشمندان تأثیر جدی می گذارد.

(درس ۱، ص ۱۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲۲. گزینه ۳ درست است.

هر نظریه علمی، خود بر نظریه ها و مبانی غیر تجربی، یعنی سه حیطه دیگر کسب آگاهی و معرفت تکیه دارد. بررسی سایر گزینه ها:

(۱) موضوع علم تجربی امور محسوس است و در حیطه امور نامحسوس کاربرد ندارد.

(۲) روش های علم تجربی دقیق و قابل اندازه گیری هستند.

(۴) مشاهده، رکن اساسی و خاص، روش تجربی است.

(درس ۱، ص ۱۷؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۲۳. گزینه ۲ درست است.

به طور کلی می توان گفت در تبیین پدیده های انسانی با محدودیت مواجه هستیم و نمی توانیم پاسخ بسیاری از پرسش های بشر را به درستی بدهیم. رسیدن به یافته های یکسان در روان شناسی بر خلاف علم فیزیک، شیمی و ریاضی و کار بسیار دشواری است محدودیت روش علمی در تبیین پدیده های انسانی وجود دارد.

(درس ۱، ص ۱۹ و ۲۰؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲۴. گزینه ۲ درست است.

مجموعه منسجم از اصول و قوانین علمی، نظریه است نه فرضیه؛ زیرا فرضیه پاسخی خردمندانه و سنجیده است که به مسائل علمی داده می شود.

(درس ۱، ص ۱۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲۵. گزینه ۴ درست است.

برای انجام یک آزمایش صحیح و سهولت در اندازه گیری، باید متغیرهای مورد نظر به صورت عملیاتی تعریف شوند، منظور از تعریف عملیاتی این است که در روش علمی متغیر مورد نظر، باید به صورت دقیق، شفاف و قابل اندازه گیری، تعریف شود.

(درس ۱، ص ۱۹؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۲۶. گزینه ۳ درست است.

تا زمانی که عبارت «پاداش دادن در مقابل یک رفتار، در تکرار آن رفتار مؤثر است» به شکل تجربی بررسی و تأیید نشده باشد، یک فرضیه است. اما بعد از اینکه به صورت تجربی بررسی و تأیید شد، به یک اصل یا قانون علمی تبدیل می شود.

(درس ۱، ص ۱۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲۷. گزینه ۱ درست است.

- قطعاً بررسی عملکرد رانندگان در رعایت علائم راهنمایی و رانندگی از طریق مصاحبه، مشاهده و پرسش‌نامه امکان‌پذیر نیست و گرفتن «آزمون» راهنمایی و رانندگی مناسب‌ترین روش است.
 - توصیف واکنش بیماران ضداجتماعی بعد از دریافت مشاوره فقط از طریق «مشاهده طبیعی رفتار» اتفاق می‌افتد.
 - بررسی تعامل رفتار، به وسیله «مشاهده» امکان‌پذیر است.
 - بررسی تجارب مفید شهروندان یک جامعه از طریق «مصاحبه» با آنان، امکان‌پذیر است.
- (درس ۱، ص ۲۷ و ۲۸؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۲۸. گزینه ۴ درست است.

- ساخت آزمون در علوم انسانی بسیار دشوار است؛ زیرا باید به گونه‌ای ساخته شود که دقیقاً همان موضوعی که مدنظر است را اندازه بگیرد. و همین طور باید در اجراهای متعدد نمره یکسان یا تقریباً یکسانی به ما بدهند.
- (درس ۱، ص ۲۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲۹. گزینه ۱ درست است.

- فرآیند استفاده از اطلاعات موجود در حافظه «تفکر» نام دارد.
 - دریافت و فهم بیشتر اطلاعات به معنی «پردازش» است؛ که اگر بر اساس ویژگی‌های حسی و کیفی باشد، «پردازش مفهومی» است.
- (درس ۱، ص ۲۱ و ۲۲؛ سطح دشواری: آسان)

۱۳۰. گزینه ۴ درست است.

- سومین هدف محقق، پیش‌بینی است که مربوط به آینده و وضعیت افراد مبتلا به فرسودگی شغلی می‌باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) توصیف ← هدف اول
 - (۲) تبیین ← هدف دوم
 - (۳) کنترل ← هدف چهارم
- (درس ۱، ص ۱۴ و ۱۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۳۱. گزینه ۱ درست است.

- انسان‌ها می‌توانند با استفاده از اطلاعات خام موجود در حافظه، استنباط‌های زیادی داشته باشند و به مراتب بالاتر شناخت دست یابند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۲) احساس
 - (۳) توجه
 - (۴) ادراک
- (درس ۱، ص ۲۱؛ سطح دشواری: آسان)

۱۳۲. گزینه ۱ درست است.

بررسی عبارت‌های نادرست:

- عبارت سوم؛ شناخت شکل گرفته در صورتی که در اثر پردازش مفهومی باشد، پایدارتر است.
 - عبارت چهارم؛ استدلال جزو شناخت عالی و حافظه جزو شناخت پایه است.
- (درس ۱، ص ۲۱ تا ۲۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۳۳. گزینه ۳ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

- انتخاب براساس بزرگی یا اندازه ← ادراکی
 - انتخاب براساس طعم و مزه ← مفهومی
 - انتخاب براساس دوام ← مفهومی
 - انتخاب بر اساس هزینه ← مفهومی
- (درس ۱، ص ۲۲ تا ۲۳؛ سطح دشواری: دشوار)
- این پردازش‌ها علاوه بر ویژگی‌های حسی، تحت تأثیر ویژگی‌های کیفی نیز قرار دارند.

۱۳۴. گزینه ۲ درست است.

- عبارت کلیدی در این سؤال، ارائه دلیل برای وقوع پدیده‌ها به معنی توضیح چرایی یا علت اتفاق افتادن و یا تبیین پدیده‌ها است.
 - در عبارت دوم منظور از بیان علت و معلولی، بیان چرایی اتفاق افتادن پدیده‌ها یعنی تبیین آن‌ها است.
 - بیان نحوه رفتار به معنی بیان چرایی یا توصیف رفتار مورد نظر است. (یعنی بیان ویژگی‌ها)
 - در عبارت آخر بیان ویژگی‌های پدیده‌ها (ویژگی ماده شیمیایی) نشانه «توصیف» آن پدیده است.
- (درس ۱، ص ۱۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۳۵. گزینه ۲ درست است.

- هر سه گزینه ۱، ۳ و ۴ رفتار هستند؛ زیرا قابل مشاهده مستقیم می‌باشند، اما گزینه ۲ شناخت است؛ زیرا از نتایج آن قابل استنباط است. به این صورت که عشق ورزیدن قابل مشاهده مستقیم نیست و شناخت محسوب می‌شود.
- (درس ۱، ص ۲۰ و ۲۱؛ سطح دشواری: دشوار)